

BORSA MEYDANINDA
SEKTÖRLER KONUŞUYOR
ŞUBAT 2025

TARIMSAL ÜRÜNLERDE
PESTİSİT SORUNU VE
ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

BORSA MEYDANINDA

SEKTÖRLER KONUŞUYOR

Tarımsal Ürünlerde Pestisit Sorunu ve Çözüm Önerileri

Açılış Konuşması

Ahmet Bülent Kasap
İstanbul Ticaret Borsası
Meclis Başkanı

Moderatör

Celal Toprak
Güvenilir Ürün Platformu
Başkanı

Doç. Dr. Yunus Bayram
T.C. Tarım ve Orman
Bakanlığı Gıda ve Kontrol
Genel Müdür Yardımcısı

Onur Çamilli
Zirai Mücadele İlaçları Üreticileri
Derneği Yönetim Kurulu Başkanı

Ziraat Müh. Burhanettin Kocu
Kırıkkale Tarımsal Kalkınma
Kooperatifi Başkanı

Emin Demirci
İstanbul Ticaret Borsası
Meclis Üyesi

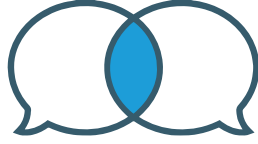
Konuşmacılar

28 Şubat 2025 - 14:30

www.istib.org.tr

**BORSA MEYDANINDA
SEKTÖRLER KONUŞUYOR**

**TARIMSAL ÜRÜNLERDE
PESTİSİT SORUNU VE
ÇÖZÜM ÖNERİLERİ**

ŞUBAT 2025

İstanbul Ticaret Borsası Yayınları

BORSA MEYDANINDA SEKTÖRLER KONUŞUYOR
“TARIMSAL ÜRÜNLERDE PESTİSİT SORUNU VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ”

ISBN: 978-625-97402-8-7

Genel Koordinatör
İbrahim Eroğlu

Koordinatör
İsmail Şen

Yayın Kurulu:
**Aleyna Satu Yurtseven, Erkan Çelik, Hakan Kopuz,
Sebahattin Özkurt, Şeyda Soykan,
Yunus Emre Çillioğlu**

Tasarım
Gökhan Yıldırım

E-Kitap

Şubat 2025

“Borsa Meydanında Sektörler Konuşuyor” toplantıları
Güvenilir Ürün Platformu’nun katkılarıyla düzenlenmiştir.

İÇİNDEKİLER

BAŞKAN SUNUŞ	7
Borsa Meydanında Sektörler Konuşuyor	8
Ahmet Bülent Kasap İstanbul Ticaret Borsası Meclis Başkanı	10
Doç. Dr. Yunus Bayram T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı Gıda ve Kontrol Genel Müdür Yardımcısı	14
Onur Çamili Zirai Mücadele İlaçları Üreticileri Derneği Yönetim Kurulu Başkanı	31
Ziraat Müh. Burhanettin Konu Kınık Tarımsal Kalkınma Kooperatifi Başkanı	42
Emin Demirci İstanbul Ticaret Borsası Meclis Üyesi	50
BASIN YANSIMALARI	55

BORSA MEYDANINDA

SEKTÖRLER KONUŞUYOR

TOPLANTILARIMIZI **QR KODU** OKUTARAK İZLEYEBİLİRSİNİZ.

HUBUBATTA
KÜRESEL TRENDLER
VE TÜRKİYE

SÜT VE SÜT
ÜRÜNLERİNDE
ULUSAL STRATEJİLER

TÜRK TARIMININ
UYUYAN DEVI
ZEYTİN

DÜNYA BUGÜNÜ
YARINI İLE
BAL SEKTÖRÜ

TÜRKİYE'NİN
BAHARAT YOLU

EKONOMİYE YÖN
VEREN ATISTIRMALIK:
KURUYEMİŞ

BAKLAGİL
SEKTÖRÜ

KIRMIZI ETTE
SORUN VE ÇÖZÜMLER

UN VE UNLU
MAMULLER

BEYAZ ET
SEKTÖRÜ

EV DİŞİ TÜKETİM
SEKTÖRÜ

YUMURTA
SEKTÖRÜNÜN
SORUNLARI
VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

PERAKENDE GIDA
TİCARETİ

YAĞLI TOHUMLAR
VE BİTKİSEL YAĞ
TİCARETİ

HUBUBAT
SEKTÖRÜNDE DURUM
VE BEKLENTİLER

TÜM YÖNLERYİLE
TÜRKİYE SÜT
SEKTÖRÜ

CEVİZ VE BADEME
SORUNLARI VE
ÇÖZÜMLER

KURU MEYVE
ÜRETİMİ VE
TİCARETİ

TÜRKİYE'DE
KOOPERATİFÇİLİK

TÜRKİYE'DE
ORMAN ÜRÜNLERİ
ÜRETİMİ VE TİCARETİ

PATATES, SOĞAN
ÜRETİMİ VE TİCARETİ

TÜRKİYE'DE
GIDA GÜVENLİĞİ

ZEYTİNYAĞINDA
TAKLİT VE TAĞŞİŞ

BALDA TAKLİT
VE TAĞŞİŞ

PEYNİRDE KATMA
DEĞERLİ ÜRÜNLER

İNTERNET
PAZAR YERLERİNDE
GIDA SATIŞI

HORECA
SEKTÖRÜNDE
GIDA İSRAFI

ÖZEL MARKALI
(PRIVATE LABEL)
ÜRÜNLERİN SATIŞI VE
SEKTÖRÜN SORUNLARI

SERACILIK

TARIMSAL ÜRÜNLERDE
PESTİSİT SORUNU VE
ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

BAŞKAN SUNUŞ

Güzel bir söz vardır: “Bârîka-i hakikat, müsâdeme-i efkârdan çıkar”... Yani “gerçeğin kıvılcımı, fikirlerin çatışmalarından çıkar”...

Bu söz, farklı fikirlerin açıkça konuşulduğu sağlıklı bir tartışma ortamının, gerçeğin ortaya çıkmasına veya asgari müştereklerde buluşulmasına imkân sağlayacağı olarak da yorumlanır.

Gerçekten sorunların tek boyutlu olarak ele alınması veya bir açıdan bakılarak çözüm üretilmesi sağlıklı sonuçlar vermiyor. Özellikle ekonomik ve toplumsal konulardaki sorunların çözümünde farklı bakış açılarının göz önünde bulundurulması ise temel şarttır. Çünkü bu sorunların ortaya çıkış nedenlerinin başında farklı çıkar gruplarının talepleri vardır.

Sorunların çözümü için önce tüm yönleriyle ortaya konulması sonra da her çıkar grubunun önerilerinin tartışılması gerekir. Çıkar gruplarının yanında, konuyu bilimsel olarak değerlendirebilecek otoritelerin ve karar alıcıların da görüşmelerde yer almaları gerekir.

Bu nedenle, İstanbul Ticaret Borsası olarak, genelde tarım ve gıda sektörünün, özelde ise alt sektörlerin sorunlarının tüm yönleriyle tartışılması ve çözüm önerilerinin üretilmesi için geniş katılımlı toplantılar düzenlemeye karar verdik. “Borsa Meydanında Sektörler Buluşuyor” etkinliğimizde iş ve bilim dünyası ile bürokrasiyi bir masa etrafında toplayarak sorunları ayrıntılarıyla ele alıp, çözüm önerileri sunmayı hedefliyoruz.

Sektörlerimize, iş dünyamıza, ülkemize ve milletimize hayırlı olması dileklerimizle “Tarımsal Ürünlerde Pestisit Sorunu ve Çözüm Önerileri” başlıklı toplantımızın sonuçlarını ilginize sunuyoruz.

Ali KOPUZ

İSTİB Yönetim Kurulu Başkanı

TOPLANTI ADI

Borsa Meydanında Sektörler Konuşuyor

TARIMSAL ÜRÜNLERDE PESTİSİT SORUNU VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

TOPLANTI TARİHİ 28 ŞUBAT 2025 / 14.30

AÇILIŞ KONUŞMASI

Ahmet Bülent Kasap, İstanbul Ticaret Borsası Meclis Başkanı

MODERATÖR

Celal Toprak, Güvenilir Ürün Platformu Başkanı

KATILIMCILAR

- **Doç. Dr. Yunus Bayram**
Gıda ve Kontrol Genel Müdür Yardımcısı
- **Onur Çamili**
Zirai Mücadele İlaçları Üreticileri Derneği Yönetim Kurulu Başkanı
- **Ziraat Müh. Burhanettin Konu**
Kınık Tarımsal Kalkınma Kooperatifi Başkanı
- **Emin Demirci**
İstanbul Ticaret Borsası Meclis Üyesi

Celal Toprak: Hepinize hoş geldin diyerek açılış konuşması için sevgili başkanım Bülent Bey'e sözü bırakıyorum.

Ahmet Bülent Kasap

İstanbul Ticaret Borsası Meclis Başkanı

İstanbul Ticaret Borsası Meclis Başkanı Bülent Kasap

Kıymetli Basın Mensupları, Sizleri saygıyla ve muhabbetle selamlıyor, “Borsa Meydanında Sektörler Konuşuyor” toplantımıza hoş geldiniz diyorum. Güvenilir Ürün Platformunun destekleriyle başladığımız Borsa Meydanı toplantılarında üçüncü yılımızı geride bıraktık. Bu süreçte, tarım ve gıda sektörünün temel sorunlarını ele alırken çözüm yollarını beraber tartıştık ve kamuoyunda farkındalık oluşturmaya çalıştık. Borsa Meydanında, bugün de hem dünya hem de Türk tarımında büyük tartışmalara sebep olan pestisit konusunu masaya yatırmak için bir aradayız. Elbette, pestisit kullanımı, yalnızca tarım sektörünü değil, gıda güvenliğini, halk sağlığını ve ihracatımızı da yakından ilgilendiren bir konudur.

Bu nedenle bu toplantının, üreticilerimizin emeği, tüketicimizin sağlığı ve tarım ihracatımızın geleceği açısından son derece kritik olduğuna inanıyorum. Toplantıya geçmeden önce, sizlere değerli bilgi ve görüşlerini paylaşacak olan kıymetli konuşmacılarımızı tanıtmak istiyorum:

- Tarım ve Orman Bakanlığı Gıda ve Kontrol Genel Müdür Yardımcısı Doç. Dr. Yunus Bayram

- Zirai Mücadele İlaçları Üreticileri Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Onur Çamili
- Kınık Tarımsal Kalkınma Kooperatifi Başkanı Ziraat Müh. Burhanettin Konu ve İstanbul Ticaret Borsası Meclis Üyesi Emin Demirci'ye “hoş geldiniz” diyorum.

Toplantımıza katılımları ve bizlerle paylaşacakları değerli bilgiler için kendilerine ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Pestisit meselesi bitkisel üretim için, amiyane tabirle “varlığı bir dert, yokluğu yara” olarak değerlendirilebilecek bir mesele... Borsa olarak, doğru pestisit kullanımının gerekli olduğunu bilmekle beraber, zirai ilaçların ölçsüz kullanımında oluşan sorunlara da dikkat çekiyoruz. Bu hususta öneriler sunmakla yetinmiyor, TOBB aracılığıyla bu sorunları çözme noktasında ilgili Bakanlıklarla resmi girişimlerde bulunuyoruz. Bugün burada yapacağımız tespitleri ve çözüm önerilerini de titizlikle değerlendirerek, en kısa sürede gerekli mercilere ileteceğiz. Malumunuz, pestisit gibi zirai ilaçlar, özünde birer bitki sağlığı ilacı... Tabii her ilaç gibi, burada da önemli olan dozunu iyi ayarlamak... Nitekim pestisiti bir sorun olarak ortaya çıkaran en temel sebep, bilinçsizce ve gereğinden fazla kullanılması... Üreticilerimiz, mahsullerinin zararlılardan etkilenmesinden endişe ettikleri için, zirai ilaçlara başvuruyor. Bir çiftçi ve tarım sanayicisi olarak, bu durumu arazide gözlemlene fırsatı buluyorum. Kontrolsüz yapılan bu uygulamalar, hem insan sağlığı, hem de ekonomi açısından büyük riskler oluşturuyor. Diğer taraftan; son yıllarda ihracatta önemli başarılar elde ediyor, yeni rekorlar kırıyoruz. Ancak, özellikle Avrupa Birliği ülkelerine gerçekleştirdiğimiz ihracatta, pestisit kalıntıları nedeniyle sorunlarla karşılaşılıyor. Bu durum, hem ihracatımızı sekteye uğratıyor, hem de Türkiye menşeli ürünlerin güvenilirliğine gölge düşürüyor. Ayrıca şuna da dikkat çekmek istiyorum. İhraç edilen tarım ürünleri, toplam üretimin sadece bir kısmını oluşturuyor, iç piyasada tüketilen ürünler de var. Biz, devletimizin sağlıklı ve güvenli gıdalar konusundaki has-

sasiyetini biliyoruz. Ancak, bu konuda kamuoyunun da daha fazla bilgilendirilmesi ve farkındalığın artırılmasında büyük önem taşıyor. Bu noktada, atmamız gereken adımlar çok açık olduğunu düşünüyorum. Öncelikle, pestisit denetimlerinin ziraat mühendislerinin gözetiminde, hasat öncesinde tarlada yapılması ve her aşamada tekrarlanması büyük önem taşıyor.

Bununla birlikte, Sayın Başkanımız Ali Kopuz'la birlikte yıllardır dile getirdiğimiz bir çağrıyla yinelemek istiyorum: Tarımsal destekler, pestisit testini geçen ürünlere verilmeli... Bu uygulama hem gıda güvenliğini sağlayacak, hem de üreticimizi bilinçli ilaç kullanımı konusunda teşvik edecektir. Bunun yanı sıra, ihraç edilecek tarımsal ürünlerin, alıcı ülkelerin belirlediği pestisit standartlarına uygun olup olmadığının, daha ihracat gerçekleşmeden önce ülkemizde test edilmesi gerektiğine inanıyoruz. Bunun için de Avrupa Birliği standartlarına uygun akredite laboratuvarların da yaygınlaştırılması gerekiyor. Böylece, olası sorunları en başından önleyebiliriz. Bu hepimizin sorumluluğundadır. Bugün burada, pestisit ile ilgili sorunlar ekseninde önemli görüşlerin ortaya konacağına inanıyorum. Bu toplantının düzenlenmesinde emeği geçen herkese teşekkür ediyor, tüm katılımcılara verimli bir toplantı diliyorum.

Celal Toprak: Tarımsal desteklerin bu konuda uyarıcı ve önleyici olacağını düşünüyoruz. Bu konuda size katılıyoruz. Çağrınıza da riayet ediyoruz. Bu çağrının yaygınlaşması için de elimizden geleni yapacağımızı, buradan ifade etmek isterim. Diğer gazeteci arkadaşlarımızın da mesajları var. Onlar da konuya bu bakış açısıyla bakacaktır diye düşünüyorum. Hemen Yunus Bey'le devam etmek istiyorum.

Yunus Bey, Tarım ve Orman Bakanlığı Gıda Kontrol Genel Müdür Yardımcısı olarak görev yapıyor. Gıda Kontrol Genel Müdürü ise hemşehrimiz Ersin Bey. Bu nedenle, gıda kontrol birimini ve oradaki herkesi çok seviyoruz. Kendileriyle zaman zaman temas ediyor, etkinliklerde bir araya geliyoruz. Görüyorum ki, Yunus Bey siz de bugünlerde

oldukça yoğun çalışıyorsunuz, özellikle hemen hemen iki kat emek harcıyorsunuz. Allah kolaylık versin. Sözü size bırakıyorum, buyurun.

Doç. Dr. Yunus Bayram

T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı Gıda
ve Kontrol Genel Müdür Yardımcısı

T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı Gıda ve Kontrol Genel Müdür Yardımcısı Doç. Dr. Yunus Bayram

Kıymetli Başkanım, kıymetli katılımcılar ve çok kıymetli basın mensupları. Özellikle son zamanlarda gündemde olan bu konuyla ilgili bizlere de burada kendimizi ifade etme ve resmi rakamlarla da olsa işin bir de gerçeğini duyma noktasında burada bu konuyu açık bir şekilde ifade etme imkânı verdiğiniz için hepinize çok teşekkür ediyorum. Umarım bu toplantının sonunda da en azından hem sağlam bilgilere ulaşmış oluruz. Hem de sorunlar ve çözüm önerileri noktasında özel sektör, sivil toplum kuruluşları ve işin basın ayağıyla beraber daha neler yapabiliriz, ülke menfaati ve insan sağlığı için gıda güvenirliliği açısından nasıl bir farkındalık oluşturabiliriz, bunları değerlendirmiş oluruz. Ben bunun da fayda sağlayacağına inanıyorum.

Malumunuz, Gıda Kontrol Genel Müdür Yardımcısı olarak 2014 yılından beri görev yapmaktayım. Aynı zamanda önce Bitki Koruma Ön Daire Başkanlığını yıllarca yürüttüm. Daha sonra Bitki Sağlığı alanında Genel Müdür Yardımcısı oldum ve 2016 yılından beri de ülkemizin uluslararası bitki sağlığı teması noktasıyım. Bitkisel ürünlerin ve bitki koruma ürünlerinin ithalat ve ihracatı ile ilgili, bitki koruma ruhsat-

landırılması ve karantina işlemleriyle ilgili tüm süreçlerde uluslararası düzeyde ülkemizi temsil etmekteyim. Dolayısıyla bu konuda uzun yıllar çalıştım ve hâlâ da ilerletme ve geliştirme noktasında çalışmaya devam ediyorum. Bir sunum hazırladım. Tabii takdir edersiniz ki pestisit ve tüm yönlerini aktarmak kolay değil. Bu konuda hemen sunumlara hızlı bir şekilde geçip bitki koruma ürünleri veya “pestisit” dediğimiz ürünleri neden kullanıyoruz, Türkiye’de ne yapıyoruz, hasat öncesi ve hasat sonrası denetim süreçleri ile ihracat öncesi uygulamalar nelerdir ve uluslararası veriler ne diyor, bu konularda bilgilendirme yapacağım. Özellikle Başkanım Bülent Bey’in bahsetmiş olduğu yapıcı konuşmaya ve hasat öncesi akredite laboratuvarlar gibi konulara da Bakanlığımızın görüşlerini ifade etmiş olacağım.

Ülkemiz ne kadar endüstriyel ve teknolojik anlamda ileri düzeyde ülkelerden biri olsa da, bir o kadar da malumunuz olduğu üzere en kadim mesleklerden biri tarımsal faaliyetlerdir. Bu konuda ülkemizin yıllık ortalama bitkisel üretimi, iklim değişikliği, kuraklık ve benzeri etkenlere bağlı olmakla birlikte 125 milyon ile 138 milyon ton arasında değişmektedir. Allah’a şükürler olsun, ülkemizde yaklaşık 200 ticari ürün çeşidi bulunmaktadır. Çok yıllık ve tek yıllık olmak üzere 3 milyon civarında üreticimiz var. Bunların 2 milyonun üzerinde kayıtlı, ancak hâlâ küçük işletmeler ve kayıt dışı üreticilerimiz de mevcut. Türkiye’de toplam 668 hastalık, zararlı ve yabancı organizma bulunmaktadır. İklim değişikliği ve küresel ısınma nedeniyle de beklenmeyen anlık salgınlar yaşanabilmektedir. Eğer bitki koruma ürünleri kullanılmaz ve hastalıklarla, zararlılarla mücadele edilmezse, üretimde %30 oranında bir kayıp yaşanabileceği gibi, istila durumunda bu oran %70, hatta %100’e kadar çıkabilmektedir. Üretimin ilk aşamasında ilaçlı tohum kullanımına da başvurulmaktadır. Özellikle sebze ve hububat gibi ürünlerde bazı hastalıklardan korunmak için tohum aşamasından itibaren mücadeleye başlanmaktadır. Üretim süreci sadece tarlada değil, bağda, bahçede, serada ve hatta depoda da devam etmektedir. Çünkü ürünlerin uzun süre muhafaza edilmesi gerekmektedir. Ticari değeri

ve raf ömrü açısından bazen depolama aşamasında ya da rafta bekleme sürecinde bile birkaç kez ilaçlama yapılması gerekebilmektedir.

Tüketici beklentileri de üretim süreçlerini etkilemektedir. Albenisi güzel, yüksek kaliteli ürün bekleyen tüketiciler, mevsimi dışında da ürünleri görmek istemektedir. Normalde yazın yetişen ürünleri artık dört mevsim soframızda istiyoruz ve ulaşabiliyoruz. Ancak fiziksel ve mekanik mücadele yöntemleri iş gücü gerektirdiğinden, çiftçiler genellikle yabancı otları elle yolma ya da çapalama yerine ilaçlarla çözüm aramaktadır.

Biyolojik ve biyoteknik mücadele yöntemleri daha çok zararlılar için kullanılmakta olup, hastalıklarla mücadelede veya yabancı ot mücadelesinde biyolojik yöntemlerin etkisi oldukça sınırlıdır. Türkiye’de bu yöntemlerin kullanım oranı %1’in bile altındadır. Kimyasal mücadele ise kesin ve kısa sürede sonuç vermesi sebebiyle üreticiler tarafından tercih edilmektedir. Tarımsal üretime katkısı açısından baktığımızda, örneğin Avustralya’da bitki koruma ürünleri ve bitki sağlığı ile ilgili yapılan mücadelelerin verime katkısı 31,6 milyar dolarlık bir ekonomik değer oluşturmaktadır. Ülkemizde ise kahverengi kokarca örneği ele alındığında, eğer bu zararlı %10’luk bir zarar vermiş olsa bile, ekonomik kayıp 8-9 milyar Türk lirasına ulaşmaktadır. Aynı şekilde, süne mücadelesiyle buğdayı koruma gerekliliği gibi konular, tarımsal üretimde pestisit kullanımının zorunluluğunu ortaya koymaktadır.

Dolayısıyla, bir yandan bu ürünleri kullanmak zorundayız, ancak diğer yandan da doğru kullanımı sağlamak için neler yapabiliriz, bunun yollarını araştırmak zorundayız. Uluslararası düzeyde ülkeler nasıl kullanım durumları nedir? FAO verilerine göre, özellikle gelişmiş ülkeleri bazen çok örnek verdiğimiz için Avrupa’nın en yüksek tarım potansiyeline sahip ülkelerini burada ele alıyorum. Türkiye’nin FAO verilerine göre 2022 yılı itibarıyla hektara düşen pestisit miktarı 2.22 kg iken, dünyanın ortalaması 2.37 kg’dır. Avrupa’nın ortalaması ise 3.24 kg’dır. Hollanda, tarım ülkesi olarak çok örnek veriliyor ve burada

hektara düşen pestisit miktarı 8.38 kg'dır. Malta, bizim için örnek teşkil etmese de 11.59 kg'dır. Avusturya 4.37 kg, İngiltere 4 kg'ın üzerinde, İsviçre 5 kg'ın üzerinde, Portekiz 5 kg'ın üzerinde, İtalya 4.6 kg ve İrlanda 6 kg gibi rakamlara sahiptir. Diğer ülkelerdeki pestisit kullanımı da bu şekildedir. Üstelik bu ülkeler, Yeşil Mutabakat kapsamında 2030 ve 2050 hedefleri olmasına rağmen şu anki mevcut pozisyonları budur. Yine 2022 verilerine göre, dünyada en fazla tonaj miktarı olarak pestisit kullanan ülkeler Brezilya (800.000 ton), ardından ABD, Endonezya, Çin, Vietnam, Rusya, Kolombiya ve Fransa şeklinde sıralanmaktadır. Dünyada en fazla hektara düşen pestisit miktarı açısından ilk 10 ülke arasında ise Kolombiya, hektara 16 kg gibi bir rakamla başı çekmektedir. Yine Vietnam, Brezilya ve Endonezya gibi ülkeler de en fazla pestisit kullanan ülkeler arasında yer almaktadır.

Grafik 1: Birim Alana Düşen Pestisit Kullanımı Kıyaslaması

Bu verileri paylaşmamın sebebi, Türkiye'yi karşılaştırmamızın daha mümkün olmasıdır. Türkiye'de ne yapıyoruz? Özellikle 2014 yılından beri bir veri tabanını uygulamaya koyduk. Bu veri tabanı sayesinde meslektaşlarımız, bayiler, toptancılar, ilaç firmaları, ziraat danışmanları, üniversitelerdeki hocalarımız, tüketicilerimiz ve çiftçilerimiz rahat bir şekilde web veya mobil uygulama üzerinden hangi ürünün hangi

dozda kullanılacağına dair bilgilere erişebilmektedir. «Ben bu ilacı bilmiyordum, nerede bakacağımı bilmiyordum» gibi bir mazeret artık geçerli değildir. Aynı zamanda 2018 yılından beri Türkiye'ye ithal edilen ürünler, ithalat aşamasından fabrikalarda üretim aşamasına, toptancı ve bayi aracılığıyla tüketiciye ulaşana kadar karekod ile takip edilmektedir. Bitki koruma stok takip planı dediğimiz bu sistem sayesinde her bir şişe ve her bir kutu ayrı ve benzersiz (uniç) olarak kodlanarak dolaşıma girmektedir. Sahte ve kaçak ilaçlarla mücadele kapsamında 2015 yılından beri Ticaret Bakanlığı'nın Tek Pencere Sistemi üzerinden belirlenen giriş çıkış kapılarından ithalat yapılmaktadır. Emniyet Genel Müdürlüğü ve çeşitli kurumlarla iş birliği içinde zaman zaman baskınlar düzenlenmekte, yasak ve kaçak ilaçlarla mücadele kapsamında denetimler yapılmaktadır. Ayrıca, 2009 yılından beri Avrupa Birliği'ne uyum çerçevesinde insan, bitki ve hayvan sağlığı ile çevre açısından toksikolojik etkileri tespit edilen 223 aktif maddeyi yasakladık. Bunların her biri 20-30 ticari ürüne denk geldiği için toplamda 2.000-3.000 ürünü yasakladığımızı söyleyebiliriz. Bunun yanı sıra, uygulayıcı eğitimleri, reçeteye tabi bitki koruma ürünlerinin zorunluluğu ve geriye dönük izlenebilirlik gibi konularda da çalışmalarımız bulunmaktadır. Başkanımızın belirttiği gibi, hasat öncesi pestisit denetimi özellikle 55 üründe, tarlada, bağda, bahçede ve serada bizzat yapılmaktadır. Ürün daha hasat edilmeden örnekler alınarak analiz edilmektedir. Bu süreçte hasadı geciktirme, raf ömrü, ürün imhası, iadeler ve idari para cezaları gibi yaptırımlar uygulanmaktadır.

Aynı zamanda hasat sonrası denetimlerde de satış noktalarından (hal, manav, market gibi) örnekler alınarak analizler yapılmaktadır. Bu denetimler sonucunda da gerekli cezai işlemler uygulanmaktadır. İhracat öncesi analizleri biz yaptığımız gibi artık sektörümüz de özel laboratuvar veya resmi laboratuvarlardan ürünlerini analiz ettirerek ihracat gerçekleştirmektedir. 2012 yılında başlatılan pestisit denetimleri 2024 yılı itibarıyla örnekleme miktarını ciddi oranda artırmıştır. Avrupa Birliği'nin EFSA otoritesi de aynı şekilde risk bazlı ürünlerde

ve örnekleme yaparak hareket etmektedir. Türkiye’de 41 gıda kontrol laboratuvarı bulunmaktadır ve bunların 40’ı Türk Akreditasyon Kurumu (TÜRKAK) tarafından akredite edilmiştir. Bu laboratuvarlardan 20’den fazlası pestisit analizleri konusunda akreditasyona sahiptir. Günlük olarak her bir cihazdan ortalama 30 analiz sonucu alınmaktadır. Bütün analizler pestisite odaklanmış olsa bile belli bir sayının üzerine çıkılamamaktadır. Neden mi? Çünkü Avrupa Birliği de aynı şekilde risk bazlı ürünlerde ve ülkelerde belli sembolik rakamlarla çalışarak durum tespiti yapmaktadır. Konuşmamın başında verdiğim rakamları da bu yüzden paylaşmıştım. 3 milyon üreticiden, 200 ürün çeşidinden ve 125-130 milyon ton üründen bahsediyoruz. Bunların analizlerinin nasıl değerlendirilebileceği ve işin zorluğu açısından bunu anlamamız gerekmektedir. Elbette, bunun üzerine yapabileceğimiz çok şey var ve inşallah yapacağız. Ancak bunu yaparken mevcut kaynakları, laboratuvar imkânlarını ve insan iş gücünü de göz önünde bulundurmak gerekmektedir. 2010 yılından beri biyolojik ve biyoteknik mücadele faaliyetlerini desteklemekteyiz ve bunu giderek artırıyoruz.

Entegre mücadele özellikle lider çiftçilerimiz, önder çiftçilerimiz diğer çiftçilerimiz görsün diye onların arazilerinde çalışıyoruz ve diğer üreticilerimize gösteriyoruz. “Bakın, burada böcek böyle salınır, işte tuzak böyle kurulur, sayım böyle yapılır, burada ilaca gerek yok, bunu bu şekilde de çözebilirsin.” diye değişik çiftçilerimize göstererek ve sürekli yeni çiftçilerle çalışarak yaygınlaştırmaya çalışıyoruz. Kontrollü ürün üretimi ile çalışıyoruz. Burada da özellikle, hatta son ürünü de analiz ederek, analizi çıkan ürünlere üreticilerimize aynı turizmde olduğu gibi mavi bayrak veriyoruz. Tarım Bakanlığı’nın kontrol etmiş olduğu, tamamen Tarım Bakanlığı denetiminde üretilmiş ve mavi bayrak almış bu ürünün pestisitten arı, temiz ve güvenilir olduğunu göstermek için bu uygulamayı özellikle üretimin çok fazla yapıldığı Antalya ve benzeri gibi illerimizde gerçekleştirmeye çalışıyoruz.

Biyolojik ve biyoteknik mücadele ile ilgili olarak, örneğin yıllık yapılan çalışma alanı 1 milyon 236 bin dekardan başlamış, şu anda neredeyse 4,5 - 5 milyon dekaraya yükselmiştir. Entegre mücadele uyguladığımız alanlar, il müdürlüklerimizle beraber yürütülmektedir. Sayın Bakanımızın da Tokat'ta bulunmuş olduğu biyolojik ve biyoteknik mücadele ile ilgili çalışmaları devam etmektedir. 2010 yılından bu yana toplamda 94 bin üreticiye ulaşılmışız, 2,6 milyon dekar alanda destekleme verilmiş ve toplamda 311 milyon TL gibi bir destekleme sağlanmıştır.

Ayrıca, risk bazlı ürünler kapsamında reçeteye tabi olan ürünler hem denetime hem de reçeteye tabidir. Örneğin; biber, domates, çilek, enginar, elma, şeftali gibi meyve ve sebzeler, maydanoz gibi taze tüketilen ürünler kesinlikle reçeteli olarak satılmak zorundadır. Bu ürünlerde bitki koruma ürünleri için eğitimler veriyoruz, toplantılar yapıyoruz, tarla okulları düzenliyoruz ve çiftçi eğitimleri gerçekleştiriyoruz.

Çiftçi Tarla Okulu

EĞİTİM

- Çiftçilerimizle uygulayıcı ve araştırmacı uzman birlikteliğinin hedeflendiği çalışmada üretim yerinde doğrudan tüm tarafların karşılıklı bilgi ve görüş alışverişini içeren bitki sağlığı faaliyetlerini temel alan eğitim faaliyetleri düzenlenmektedir.
- Aynı yöreden aynı ürünü yetiştiren çiftçi grubu hedef kitle olarak dikkate alınmakta ve Entegre Mücadele prensipleri doğrultusunda tarla ve bahçelerde bir tam gün süreli olarak Bakanlıkça sertifikalı eğitime alınmış birisi yetiştirici birisi bitki sağlığı uzmanı iki uzman eşliğinde arazi üzerinde uygulamalı olarak yapılmaktadır.

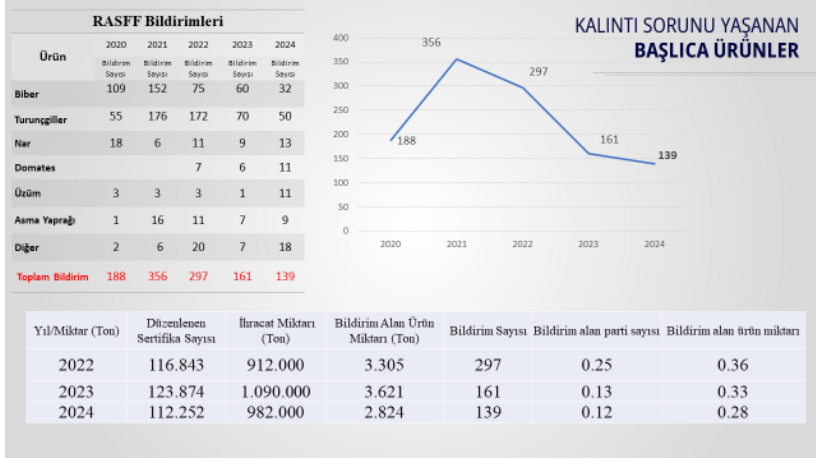
Özellikle bu yıl, pestisit kalıntısıyla mücadele kapsamında hemen hemen her hafta bir ilde daire başkanlarımız, genel müdür yardımcılarımız ve il müdürlüklerimizle birlikte etkinlikler düzenliyoruz. Bugün bile Bursa'da iki daire başkanımız çiftçilerimize eğitim veriyor. Özellikle yaptırım noktasında ürün imhası konusunda Sayın Bakanımız ve Bakan Yardımcımız oldukça hassaslar. Üreticilerimizi bilinçlendirme çalışmalarımız kapsamında rehberlik faaliyetleri yürütüyoruz. Amacımız sadece ceza uygulamak değil, üreticiyi bilinçlendirerek hataların önüne geçmektir. Ancak, rehberlik çalışmalarına rağmen hatalı uygulamalara devam eden üreticilere cezai işlemler uygulanmaktadır. Eğitim birimimiz ve denetim birimimiz birbirinden ayrıdır. Örneğin, aynı bölgeye önce iki kişi eğitime giderken daha sonra farklı iki kişi o bölgenin uygulamaları denetlemek üzere ziyaret etmektedir. Böylece hem rehberlik hem de denetim süreci etkin bir şekilde yürütülmektedir.

Bu slayt önemli. Özellikle bu sene, iklim değişikliği ve küresel ısınmadan dolayı incir ve fındıkta çok ciddi bir şekilde aflatoksin ve okratoksin bildirimleri aldık. Bu aflatoksin ve okratoksin bildirimlerinden dolayı da pestisit bildirimleri ile bunlar birbirine karıştı. Türkiye, her şeyi pestisite indirgemeye başladı. Oysa aflatoksin ve okratoksin, de-

polama, kurutma, muhafaza, taşıma ve yükleme gibi süreçlerde oluşan eksikliklerden kaynaklanan küflenme sebebiyle ortaya çıkmaktadır. Ancak bu bildirimleri çok aldığımız için pestisit ile karıştırdılar. Şimdi hem tabloda hem grafikte göreceksiniz. Bu slayta özellikle sizin de dikkatinizi çekmek istiyorum ve ben de buraya odaklanıyorum.

Biz 2021 yılında 356 bildirim aldık. Hemen bunun aciliyetine binaen kalıntı eylem planı oluşturduk. Bu kalıntı eylem planını 2022 ortası gibi hayata geçirdik ve şu anda 2025 yılına kadar da devam edecek. 2022 yılında bildirim sayısı 297'ye düştü, 2023 yılında 161, 2024 yılında ise 139 bildirim alındı. Aslında bu yıl çok ciddi bir takdir beklerken, 2021 yılındaki başlangıç noktasına odaklanırsak, 139 bildirimle kıyaslandığında belirgin bir azalma olduğu görülmektedir. Normalde ülkemizin ticareti itibarı, üreticinin hakkının korunması ve Bakanlığın çalışmalarının sonuç vermesi açısından burada çok iyi bir noktaya gelmişken, bazı çevrelerin bilinçli veya bilinçsiz şekilde pestisiti sürekli gündeme getirmesi nedeniyle bu yıl sanki önceki yıllardan çok daha büyük bir sorun varmış algısı oluştu. Oysa hem yurtiçi denetimlerini artırdık, hasat öncesi hem yurtdışı denetimlerini sıkılaştırdık ve il-ilçe müdürlüklerimizle görev dağılımı yaparak, ay ay planlayarak kalıntı eylem planını uyguladık. Bunun sonucunda 139 gibi bir rakama ulaştık.

Ancak, buna rağmen bu sene, önceki 23 yılın emeğinin sonucu sanki en sıkıntılı yıl bu yılmiş, önceki yıllarda hiç sorun yokmuş gibi bir algı oluşturuldu. Sosyal medyada ve diğer platformlarda bu konuya aşırı odaklanılınca böyle bir durum ortaya çıktı. Şimdi aşağıda özellikle dikkat çekmek istediğim tabloyu bunun için hazırladım.

2022 yılında: 116.000'den fazla sertifika düzenlenmiş. Avrupa Birliği'ne 912.000 ton ürün ihraç edilmiş. Bildirim alan ürün miktarı 3.305 ton. Bildirim sayısı: 297. Parti sayısına oranı: Binde 2. Tonaja oranı: %0,36. 2023 yılında: 123.000 sertifika düzenlenmiş. Avrupa Birliği'ne 1.100.000 ton yaş meyve sebze ihraç edilmiş. Bildirim sayısı: 161. Parti sayısına oranı: Binde 0,13. Tonaja oranı: %0,33. 2024 yılında: 112.000 sertifika düzenlenmiş. 982.000 ton yaş meyve sebze ihraç edilmiş. Bildirim sayısı: 139. Parti sayısına oranı: %0,12. Tonaja oranı: %0,28.

Bu tabloyu görünce takdir edersiniz ki, Çin Avrupa Birliği'ne gıdyla temas eden madde ve malzeme (örneğin kutu, ambalaj) çok gönderiyor. Mikrobiyolojik kontaminasyondan dolayı dünyada en fazla bildirim alan ülke Çin'dir. Ancak Çin kendini parçalamıyor. Bunun nedeni, Avrupa Birliği'nin büyük oranda bu ürünleri Çin'den temin etmesi ve doğal olarak bildirim de Çin'e yapmasıdır. Benzer şekilde, Avrupa Birliği yaş meyve sebzeyi de en çok Türkiye'den alıyor. Türkiye, Avrupa Birliği'nden bildirim alan ülkeler içinde birinci sırada, çünkü en fazla yaş meyve sebze ihracatı yapan ülke konumunda. Ancak bu noktada yanlış bir algı oluşuyor; en fazla bildirim alıyor olmamızın sebebi en fazla ihracat yapmamızdır. Çin örneğini bu yüzden verdim. Şimdi, bir sonraki slayta dikkatinizi çekiyorum. Bu 139 bildirim ne oldu?

RASFF Pestisit Bildirimleri

2024 YILI TAZE MEYVE VE SEBZE RASFF BİLDİRİMLERİ ÜRÜN AKİBETİ SONUÇ TABLOSU

İMHA EDİLEN BİLDİRİM SAYISI(AB ÜLKESİNDE)	ÜLKEYE GERİ GELMEYEN BİLDİRİM SAYISI	DİĞER	İADE EDİLEN BİLDİRİM SAYISI	İMHA EDİLEN BİLDİRİM SAYISI (TÜRKİYE'DE)	TÜRKİYE'YE GİRİŞİ UYGUN BULUNANBİLDİRİM SAYISI	3. ÜLKEYE İHRAÇ EDİLEN BİLDİRİM SAYISI
45	30	18	54	10	18	18

Notifikasyon, bir geri bildirim demektir, ürünün geri iade edildiği anlamına gelmez. 139 notifikasyonun tamamı Avrupa'ya ulaşmış anlamına da gelmiyor. Avrupa, bu bildirimleri RASFF sistemine koyuyor ve yayınlıyor. Ancak: 45'i doğrudan sınırda imha edilmiş. 30'u rafta tespit edilerek imha edilmiş, yani hiç Türkiye'ye geri dönmemiş. 54 parti Türkiye'ye geri gönderilmiş. Bunların: 10'u Türkiye'de imha edilmiş. 18'i, analizleri temiz çıktığı için ülkeye girişine izin verilmiş. 18'i, Rusya, Moldova, Ukrayna gibi üçüncü ülkelere satılmış.

**TÜRKİYE
YÜZYILI**

BİBERDE RASFF BİLDİRİMİ ALINAN AKTİFLER

Aktif	Durumu	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Pyridaben	Buhsatlı									1	39	26	-		
Formethanate	T.Dip	16	21	12	17	10	9	16	20	23	23	8	7	11	8
Chlorpyrifos-methyl	Yasaklı										25	38	21	12	3
Acetamiprid	T.Dip					5				9	26	44	26	18	9
Pirimiphos-methyl	T.Dip						2	3	2	9	7	1		2	
Chlorpyrifos	Yasaklı						27	22	12	14	4	3	5		1
Fosthiazate	Buhsatlı					6	6	5	0	3	11	6		3	1
Lambda-cyhalothrin	T.Dip						2	1	5	3	3	4			
Methomyl	Yasaklı	13		3			4	1	9	1		3			
Tebuconazole	Buhsatlı							7	1						
Malathion	T.Dip	1		10	4	3					1		1		
Carbendazim	Yasaklı	1	2	5	7	3	3			1					
Clofentazine	Yasaklı	9	4	3	10	3									
Tetradifon	Yasaklı	23	7												
Procymidon	Yasaklı	11	10	2											
Oxamyl	Yasaklı	18	4												
Diğer															
Toplam Bildirim		90	47	33	50	46	55	59	57	60	109	152	80	60	32
KONTROL SIKLIĞI						%10					%10	%20	%20	%20	%20

Bu verilerden görüldüğü gibi, geri gönderilen 54 partinin 46'sı aslında ya imha edilmiş ya da üçüncü ülkelere gönderilmiş. Bu verileri neden paylaşmak istedim? Geçenlerde, yaklaşık 2-3 ay önce, Tunus'a ihraç edilen bir patates partisinde Türkiye'de de bulunan bir bakteriyel hastalık tespit edildi. Bu nedenle Türkiye'ye iade edildi. Biz burada gerekli analizleri yaptık, imha işlemini gerçekleştirdik ve tüm süreci kayıt altına aldık. Ancak 2 ay sonra, bazı televizyon kanalları bu haberi yeniden sanki yeniymiş gibi ısıtıp servis etti. O sırada Türkiye'nin elinde 800.000 ton patates ihracata hazırda. Ancak bu spekülasyon haberleri nedeniyle alıcı ülkeler alım şartlarını zorlaştırdı, hatta bazı komşu ülkeler bile koşullarını değiştirdi. Globalleşen dünyada, bir haber 5 dakikada yayılabiliyor. Ticari rekabetin kızıştığı bir dönemde, bu tür haberler üreticilerimize ciddi anlamda zarar veriyor. Patates vakasında olduğu gibi, ihraç edilen ürünler zaten kontrollü ve kayıtlı şekilde imha ediliyor. Ancak, spekülasyonlar ülkemizin tarımsal ihracatına zarar veriyor. İşte bu yüzden, özellikle rakamları çıkarıp sizinle paylaşmak istedim. Burada bir iki tane de slayttan sadece alınan örnekler veriyorum. Bakın, 139 bildirim demiştik ya, sadece alt satıra odaklanın istirham ediyorum. 2020 yılına kadar Avrupa Birliği analiz %10 randımlıyken, kendi sınırında 2021 yılından sonra %20'ye çıkarmış sıklığı. Buna rağmen, iki kat analiz yapmasına rağmen biz yine tespit edilen ürünlerdeki bildirim sayılarını düşürmüştük. Diğerinde ise bizim yapmış olduğumuz tedbirleri Avrupa Birliği yeterli görmüş, %30 analiz sıklığını turistkilerde %20'ye düşürmüştük. Fakat biz bu haberleri hep sürekli burada köpürttüğümüz için, Avrupa Birliği Konseyi'nde veya ikili görüşmelerde bu haberler aynı zamanda ayaklarımıza doluyor. Aslında farkına varmadan, bakın, bunu Avrupa Birliği Komisyonu yapıyor. Avrupa Birliği Komisyonu, farklı ülkelere oluyor. Bu komisyon 2024 yılında %30'dan %20'ye düşürmüştük, greyfurt kontrol sıklığını mesela. Bu ne demek biliyor musunuz? Ürüne olan güveni artmış, Türkiye gereklilikleri yerine getirmiş. Bu, o anlama geliyor. Tabii, bu kalıntı eylem planından bahsetmiştim. Burada bir bütün var: entegre mücadele içinde pestisit kontrolünden tutun da entegre mü-

cadele, biyolojik mücadele, biyoteknik mücadele... Bunlarla ilgili aynı zamanda ulusal ve uluslararası FAO ve diğer projelerle beraber çalışmalar yapılıyor. Malumunuz, biraz evvel de bahsettim, aktif madde yasaklamaları ve sıkıyönetim devam ediyor. Zamanınızı almak istemiyorum ama bu kalıntı eylem planının ay ay hangi yerde nasıl yapılacağı, il-ilçe müdürlüklerinin örtü altı ve açık alandaki eylem planları belirlenmiş durumda.

Burada Antalya, Mersin, Adana, Hatay, İzmir, Eskişehir, Bursa, Muğla, Ankara, Sakarya, Denizli, Tokat, Manisa gibi birçok ilimizde bunu uyguluyoruz. Özellikle risk bazlı yine bazı programlar Sayın Bakanımız teşrif ederek bizzat kendisi de destek veriyor. Burada mesela hiç imha etmiyoruz. Hasat öncesi yapılan denetimlerde il müdürlükleri tarafından gerekli önlemler alınıyor. Başka bir örnek olarak, İzmir Mendhesi Geveli Mahallesi'nde yapılan parsellerde yasaklı madde tespit edildiğinden sistemik olarak imha gerçekleştirilmektedir.

Mevzuat çalışmalarımız devam ediyor. Özellikle son zamanlarda biraz evvel bahsetmiş olduğum kare kod programı vardı. Bu kare kod programını, aynı beşeri ilaçlarda olduğu gibi, ürün ve üreticinin parseli ile uyuşturarak ihtiyacı kadar satma şeklinde uygulayacağız. Şu anda bunun üzerinde çalışıyoruz, yazılımımız bitti, mevzuatı da yayın aşamasında.

Bunları 2025 ve 2026 yılında inşallah uygulamaya koyacağız. Burada üretici kayıt defteri elektronik olarak düzenlenebilecek. Artık kimse kimsenin defterini kullanamayacak veya suistimal edemeyecek. Elektronik reçete düzenlenebilecek, alınan bitki koruma ürünleri sınırlı olacak. Ürün alıcıları, ürünleri elektronik olarak kayıt altına almış olacak. İnşallah bunun da eğitim ve yaygınlaştırma faaliyeti bu yönetmelik çıkar çıkmaz uygulamaya başlayacak. Önümüzdeki yıl da genelleşecek. Bununla da pestisit ile mücadelede iyi bir adım atacağımıza ve iyi bir ilerleme kaydedeceğimize inanıyorum. Burada bitki koruma ürünlerinin takibi ile ilgili olarak, çiftçiden tarım ilçe müdürlüğüne kayıt süreci oluşturulacak. Biraz evvel bahsetmiştim, 1 milyona yakın kayıt dışı kü-

çük işletmelerden bahsetmiştim. Burada ilaç alma gereği duyunca ilçeye yönlendireceğiz, TİTAN alacağız ve bunları da kayıt altına almaya çalışacağız. Böylece kayıt dışılık da minimize edilmiş olacak.

Burada izlenebilirlik için kayıt şart. Dolayısıyla reçete zorunluluğu, aktif maddeleri belirlemek, satın alınan ve sisteme kayıtlarının yapılmasını sağlamak gibi adımlar atılacak. Üretici portföyü oluşturulacak. Aynı zamanda burada hasat öncesi kontrol, hasat zamanı, halk toptancı girişleri gibi tüm süreci kapsayan bir mekanizma oluşturulacak. Bugün bir haber çıktı, tam da bu haber bunun üzerine bir örnekti. Hep böyle abartılı konuşmaları çok seviyoruz ya... Pestisit olduğu iddia edilen ürünler korkulduğu gibi çıkmadı. Tamamen kendi özel isteğiyle, İstanbul'da bir kuruluş, İstanbul'daki beş pazardan numune almış. 15 numuneyi analiz etmiş, yedisinde hiç pestisit yok. Diyor ki, "Sekiz numunede pestisit var, ancak hepsi de Bakanlığın belirlemiş olduğu MRL (Maksimum Kalıntı Limiti) standartlarının altında." Malumunuz, ilaç bir dozdur. Dozunda kullanıldığı zaman şifadır. Dozunda kullanılmadığında ise zehirdir. Beşeri ilaç da böyle, veteriner ilacı da böyle, zirai ilaç da böyle. Burada kendilerinin tamamen kontrolünde, neye göre numune almışlar, nasıl analiz etmişler bilinmeden, tamamen kendi inisiyatifleriyle yapılmış bir analizde bile aslında 15 ürünün 15'i de temiz çıkmış.

Diğerleri de MRL (ppm) dediğimiz milyonda bir değerlerdir. Bu milyonda bir değerlerde bile Bakanlığın yayınlamış olduğu sınırların altında. Ama buna rağmen diyorlar ki, "Sekiz üründe tespit edildi." Tabii ki tespit edilecek. İz de olsa tespit edilecek. PCR analizleri milyonda bir izi de olsa yakalar. Buradaki önemli nokta, ürünün mevzuata uygun olup olmadığıdır. Bugün bir gazetede yayımlandı. Allah'tan şu başlığı da atmışlar: "Pestisit olanlar korkulduğu gibi çıkmadı." Bu aynı zamanda yurt içi denetimin de cevabı. Yani bardağın dolu tarafından konuşmuyoruz, daha çok boş tarafını veya eksik tarafını eksik bilgilerle, yanlış bilgilerle değerlendirdiğimiz zaman sadece yapılan işin ve emeğin göz ardı edilmesi değil, aynı zamanda üreticinin emeğinin ve ekonomik durumunun da göz ardı edilmesi söz konusu oluyor.

Malumunuz, kırsal nüfus şehre göç ediyor, tarım alanları daralıyor. Gençlerimiz köylerde, kırsalda kalmıyor. Yaşlılarımız daha çok nöbet tutuyor ve onların enerjileri, güçleri bazen yetmiyor. Böyle bir ortamda biz de bu gibi durumlarla üreticilerin üzerine gidip onları neredeyse üretemez hale getirdiğimizde tarımı sekteye uğratmış oluruz. Bu, hiçbir şey yapmayalım, gözümüzü kapatalım demek değildir, asla! Hatta şunu istiyoruz: Daha güzel ne yapabiliriz? İş birliğini nasıl artırabiliriz? Birbirimizi nasıl daha iyi anlayabiliriz? Dezenformasyonla nasıl birlikte mücadele edebiliriz? Bunları daha iyi nasıl izah edebiliriz? Bu bizim için önemli. Yoksa hiçbir sorun yokmuş gibi değil ama var olanı nasıl daha iyi yapabiliriz? İnsan sağlığını, gıda güvenliğini ve gıdaya erişimi nasıl daha iyi sağlayabiliriz? Bunun arayışı içinde olup eksiklerimizi tamamlamamız lazım. Aksi takdirde hem tüketiciyi hem üreticiyi güvensiz hale getirirsek ulusal ve uluslararası düzeyde ciddi sıkıntılar yaşarız. Ürünümüzü pazarlarken bile karşı tarafta bir sıfır yenik başlıyoruz demektir. Ben yurt dışına ihraç yaparken Avrupa Birliği ülkeleriyle zaten rekabet ediyorum. Onların vergi muafiyetleri var, kendi içlerinde birçok özel hakları var. Zaten ülke olarak geriden başlıyoruz. Bir de bu tür manipülasyonlarla önü kapatılan bir durum yaratılırsa, işler daha da zorlaşır.

Son slaytımda, RASFF bildirimlerine konulan tüm başlıkları örnek verdim. Örneğin; pestisit kalıntısı, aflatoksin, okratoksin, evrak eksikliği gibi işlemler bazen birbirine karışıyor. Bildirim (notification) ile geri çağırma (withdrawal) birbirine karışıyor. Her bildirim, o ürünün ülkeye geri gönderildiği anlamına gelmiyor, ancak dezenformasyon nedeniyle böyle bir algı oluşuyor. Bakanlık sanki hiç denetim yapmıyormuş gibi bir hava yaratılıyor. Oysa bu işlemler yönetmelik ve kanunlarla net şekilde belirlenmiştir. Her şey kayıt altındadır ve sistemde mevcuttur. Geri bildirimlerle ilgili bu dezenformasyon ile mücadele etmeliyiz. Hedef kitleye eleştirel değil, yapıcı bir yaklaşımla yaklaşmalıyız. Çünkü en büyük mağduriyeti üreticilerimiz yaşıyor. Çiftçilerimiz hem yurt içinde hem yurt dışında tüketicinin güvenini kaybediyor.

Medyada yer alan bazı açıklamalar, haberler ve özellikle sosyal medyada yapılan manipülatif içerikler bizi gerçekten zor durumda bırakıyor.

Bitkilerimizin korunmaya ihtiyacı var. Bunun ekonomik boyutunu iyi değerlendirmemiz lazım. Eğer tarımsal üretimde gerekli önlemleri almazsak, 125-130 milyon ton ürünü nasıl elde edeceğiz? Bunların cevabını merak etmiyoruz, sadece tehlike boyutuna odaklanıyoruz. Özellikle bu konuda üreticilerimizin yanlarında olmalıyız. Onları dışlamak, suçlamak yerine eğitmek, desteklemek ve emeklerini korumalıyız. Yanlış bilgi veya çarpıtılmış verilerle korku yaratmak doğru değil. Burada ben iyi niyet göremiyorum. Çin örneğini bu yüzden verdim. Eğer bir kişi, «Çin'den gelen ürünler berbattır, hepsi mikrobiyolojik uyarı alıyor» derse, o ürünlerin toplam parti sayısını ve miktarını göz önüne almadan konuşmuş olur ve kendi ülkesine haksızlık yapmış olur. Aynı şey bizim için de geçerlidir.

Özellikle gıda güvenliğine ve itibara daha fazla önem vermeliyiz. Ülke-miz bu konuda gerçekten iyi bir yerde. Allah'a şükür, inşallah daha da iyi olur. Bu haberleri yapan kişiler de cahil değiller. Üreticilerimiz kapalı ortamda, açık alanda ürün yetiştiriyor. Bir ürünü ekiyor, diğerini kaldırıyor, öbürünü hasat ediyor. Birçoğu atadan, babadan çiftçi. Bizden sizden çok daha iyi biliyorlar. Çünkü ürünlerini muhafaza etmek zorundalar. İklim koşulları değişiyor, nem artıyor, sıcaklık yükseliyor. Üreticilerimiz ürünlerini koruyorlar. Özel sektör ve kamu iş birliğine ciddi anlamda ihtiyacımız var. Bazı kavramlar bile yanlış kullanılıyor. Örneğin, geçtiğimiz günlerde pestisit konusunda çıkan ilk haber, elma üzerineydi. Alınan numunelerden sadece bir tanesinde yasaklı aktif madde tespit edildi. Ancak tespit edilen miktar 0.001 ppm idi. Bizdeki en düşük tespit limiti de zaten budur. Bunun ötesi sıfırdır. Diğer dört aktif maddenin tamamı da MRL'nin (Maksimum Kalıntı Limiti) altındaydı. Ama yine de gazeteler bunu «zorunlu olarak» belirtmek zorunda kaldı. Ancak haber televizyonlara, oradan köşe yazarlarına, oradan sosyal medyaya yayıldı ve olay farklı boyutlara taşındı. Başlangıç noktalarından biri de burası oldu.

Zamanınızı aldım, kusura bakmayın. Ancak olayın heyecanıyla ifade etmem gerektiğini düşündüm. Basın mensuplarımıza, sayın başkanımıza ve tüm dinleyicilere çok teşekkür ediyorum. Saygılarımı sunuyorum. Varsa sorularınızı cevaplandırabilirim.

Celal Toprak: Yunus Bey, çok teşekkür ediyoruz. Hiç kesmedim çünkü çok önemli bilgiler paylaştınız. Belki bir kısmı da doğru bilinen yanlışlar var. O noktada açıklamalar gerçekten yerinde oldu. Bu arada, Yunus Bey konuşurken arkada Çetin Ünsalan ve arkadaşlarımız da değerlendirmeler yaptılar. Soru bölümünde belki onların sorularını da ileteceğimiz toplantı bitiminde. Gerçekten önemli bir sunumdu Yunus Bey. Birçok konuyu aydınlattınız, o anlamda size teşekkür ediyoruz.

Doçent Doktor Yunus Bayram’a teşekkür ettikten sonra sözü Onur Çamili’ye vermek istiyorum. Zira Mücadele İlaçları Üreticileri Derneği Yönetim Kurulu Başkanı. Yunus Bey’in açıklamalarında da bir takım konular vardı, belki onlara da göndermeler yaparak bir değerlendirme yapar.

Bu arada, sevgili İdris Çokal’ın bir sorusu var. Onu sorarak başlayayım, belki konuşmasını o yönde yönlendirir. İdris Bey, Para Dergisi’nin Haber Koordinatörü: “Türk tarım sektöründe yıllık ilaç kullanımı ne kadar?” “İlaçlama takvimine uyuluyor mu?” “Sıfır pestisit mümkün mü?” diye üç ana soruyu sormuş size. Belki sunumunuz da size bu sorulara yanıt vermede yardımcı olur diye düşünerek sözü size bırakıyorum. Efendim, buyurun.

Onur Çamili

Zirai Mücadele İlaçları Üreticileri
Derneği Yönetim Kurulu Başkanı

**Zirai Mücadele İlaçları Üreticileri Derneği Yönetim Kurulu Başkanı
Onur Çamili**

Öncelikle, size, Başkanımız Bülent Bey'e ve İstanbul Ticaret Borsası üyelerine, bizleri bu platformda buluşturdıkları için çok teşekkür ediyorum. Sektöre ve kamuya bu anlamda bir söz verdikleri için de ayrıca minnettarım. Sizlerin de bahsettiği üzere, bu konu son günlerde, özellikle bilgi kirliliğiyle beraber, daha da ilgi çekmeye başladı. Dolayısıyla, konunun uzmanlarının veya en azından söz sahiplerinin burada yer alıyor olması, bizlerin bilinçlenmesini ve gelişimini artıracaktır. Bülent Bey'e de söylemleri için teşekkür ediyorum.

Aslında, Yunus Bey sunumunda neredeyse her şeye değindi; bana söz bırakmadı diyebilirim. Ama elimden geldiğince, açıkta kalan kısımları biraz daha grubu düşünerek ele almak istiyorum. Burada yer alan grup içerisinde sektör profesyonelleri olabilir, borsamız üyeleri olabilir, basın mensupları ve dışarıdan katılımcılar olabilir. Dolayısıyla, yalın ve sade bir dille, kısa bir şekilde, slayt paylaşmadan, sözlü olarak konuşmayı ve sonrasında da interaktif bir şekilde sorularla devam etmeyi doğru buluyorum.

Bu noktada, ZİMİD'den sağ olsun, Bülent Bey bahsetti ama şunu söyleyebilirim: Zirai Mücadele Üreticileri Derneği (ZİMİD), ulusal ve çok uluslu faaliyet gösteren, sadece bitki koruma ürünleri alanıyla sınırlı olmayan bir yapıdır. Üyelerimizin çoğunluğu, tarımın farklı alanlarında, tarım teknolojileri ve tohum sektöründe de faaliyet göstermektedir. ZİMİD, Türkiye'de bir dernek çatısı altında, kâr odağı gütmeyen, tamamen gönüllülük esasıyla Türkiye tarımının geliştirilmesi için çalışan bir oluşumdur ve 25 yıldır bu ülkede faaliyet göstermektedir. Vizyonuna baktığımızda, insan sağlığı ve çevre sağlığı önceliklerimiz arasında yer alıyor.

Bu odaktan hareketle, bahsettiğiniz sorulara da değinmeye çalışacağım. Aslında, zirai mücadele ilaçları, bitki koruma ürünleri veya pestisit kavramı, zamanla bilgi kirliliğine uğradı ve sorun olarak algılanmaya başladı. Bu nedenle, sorunun kökenine de inmek gerekiyor. Sıfır ilaç kullanımıyla üretim mümkün müdür? Bu konulara da biraz doku-nabiliriz. İşin en temeline bakarsak, dünya nüfusu, Türkiye'de olduğu gibi, artmaya devam ediyor. Bugün baktığımızda, 2050 yılında dünya nüfusunun tahminen 9,7 milyara ulaşması bekleniyor. Bu da, bugün mevcut olan gıdanın %70 oranında artırılmasını gerektiriyor. Bu, ciddi bir sorumluluk.

Özellikle bizim gibi tarımda öncü olan, tarımda büyük sorumlulukları olan ve sadece kendi ülkemiz için değil, dünya için de üretim yapan, ihracat yapan bir ülke olarak, üzerimizde önemli yükler bulunuyor. Bu anlamda, bitki koruma sektörünün veya bitki koruma ürünlerinin, tarımsal verimliliği artırmak için hayati bir öneme sahip olduğunu görüyoruz. Bunu sadece sözle söylemem doğru olmaz, buradan birkaç veri paylaşmak daha doğru olacaktır. Yunus Bey, sağ olsun, çok değerli verileri paylaştı. Aynı kaynaktan bir dokunuş yapayım; yani Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü'nden... Eğer bugün tarımda bitki koruma ürünleri olmasaydı ortalama gıda üretimi %40 oranında düşerdi. Bunu biraz daha spesifik hale getirirsek, hangi gıdalardan bahsediyoruz? Türkiye'den bir örnek verelim. Bizim en büyük ürettiğimiz ürün-

lerden biri hububat, yani buğday ve arpa. Hepimizin günlük hayatında ekmek ve un olarak tükettiği buğday üretimi, bitki koruma ürünleri sayesinde %19 oranında artıyor. Tersinden söylemek gerekirse, eğer bu ürünler kullanılmazsa üretim %19 oranında düşebilir.

Bir başka ürün olarak çeltik, yani pirinç, bitki koruma ürünlerinden %32 oranında faydalaniyor. Yine mısır, özellikle yem sektöründe çok ciddi oranda kullanılıyor. Hem danelik hem de silajlık olarak Türkiye’de yaklaşık 1 milyon hektar mısır ekim alanı bulunuyor. Burada bitki koruma ürünlerinin etkisi %33 oranında. Ülkemizde üretimi düşük olsa da gıda sanayinde yaygın olarak kullanılan bir diğer ürün ise soya fasulyesi. Dünya borsalarında da çok iyi takip edilen bir ürün olan soyanın verimi, bitki koruma ürünleriyle %42 oranında artıyor. Ortalama olarak %40’lık bir artıştan bahsettik, ancak bu bazı ürünlerde daha da yükselebiliyor.

Hatta Yunus Bey’in sunumunda da bir örnek vardı: Karadeniz Bölgesi’ni bilenler, belki son yıllarda kahverengi kokarca zararlısını duymuştur. Kendisi de bahsetti, bu zararlı, ciddi popülasyon artış dönemlerinde %20-30 verim kaybına sebep olmakla kalmayıp, kimi zaman üretimi tamamen sıfıra indirebiliyor. Benzer bir durum, iki yıl önce Trakya Bölgesi’ndeki ayçiçeği tarlalarında yaşandı. Bir tırtıl zararlısı ciddi hasara yol açtı. Eğer o dönemde bitki koruma uygulamaları yapılmamış olsaydı, zarar %20’yi aşabilir ve belki de bütün araziler kaybedilebilirdi. Nüfus artışı ve tarım alanlarına baktığımızda, kişi başına düşen tarım arazisi miktarının azaldığını görüyoruz. Bugün dünyada kişi başına 0,43 hektar tarım alanı düşerken, bu rakam 2050’de 0,23 hektara gerileyecek. Oysa aynı dönemde dünya nüfusunun 10 milyara yaklaşması bekleniyor ve %70 daha fazla üretmemiz gerekiyor. Daha iyi anlaşılması için şöyle bir örnek vereyim: Şu anda dünyada her 5 saniyede bir futbol sahası büyüklüğünde tarım alanını kaybediyoruz. Bu kayıplar, erozyon, iklim değişikliği, yapılaşma gibi birçok sebepten kaynaklanıyor. Tarım profesyoneli olmayanlar bile bunun ne kadar

büyük bir sorun olduğunu görebilir. Dolayısıyla önümüzde ciddi bir sorun var: artan nüfus, azalan üretim, daralan tarım alanları, küresel ısınma ve ekolojik problemler... Bunun yanında, dünyadaki siyasal ve politik konjonktür de büyük bir etken. Özellikle içinde bulunduğumuz coğrafyada yaşanan savaşları da bu denkleme ekleyebiliriz. Bu nedenle, aslında entegre bir zararlı yönetimine ihtiyacımız var. Buradan şu algı çıkmasın: bitki koruma ürünlerini övüyorum veya savunuyorum. Ancak sektörün ve çiftçinin ihtiyaçlarını iyi anlamak gerekiyor.

Ben küçüklükten tarımla iç içe büyümüş bir ailenin çocuğuyum. Türkiye'nin hemen hemen birçok bölgesinde çalıştım ve yaşadım; doğuda ve batıda... Ülke dışında da iki farklı ülkede tarım alanında çalışma fırsatım oldu. Bu anlamda samimiyetime inanabilirsiniz. Çiftçinin gıdayı üretmesi için bizim bu gıdaya ihtiyacımız var. Artan baskıyla, küresel ısınmayla, nüfus artışıyla bitki koruma ürünlerinin kullanımına ihtiyacımız var. Şimdi buradan küçük bir not aldım: Ama nasıl bir kullanıma ihtiyacımız var? Doğru kullanımına ihtiyacımız var. Hemen biraz önce basın mensubunun söylediği gibi: "Doğru ilaçlama yapılıyor mu?" Buna çok genel bir cevap verilebilir tabii. Evet ya da hayır diyebilirsiniz. Ama bu çok değişken ve göreceli bir cevap olur. Belli ürünlerde evet, belli bölgelerde evet... Türkiye'de 3 milyondan fazla çiftçi var, yaş ortalaması 55'in üzerinde. Burada genel bir cevap vermek çok zor gerçekten. Ama çok ciddi anlamda bir gelişim alanı var. Yalnız, burada bitki koruma ürünlerine yönelik algıyla ilgili özellikle bir mesaj vermek isterim. Bülent Bey, Sayın Başkan, bunu aslında ilk açılış noktasında çok güzel değindi; sadece bir cümleyle "bitki sağlığı ilacı" dedi. Sonuçta, tüketiciler olarak eczaneye gittiğimizde, doktora gittiğimizde aldığımız beşeri ilaçları bir çare olarak görüyoruz. Ya da ticari olarak yetiştirdiğimiz hayvanlar veya evdeki petlerimiz için veterinerlerin bize verdiği ilaçları yine bir çare olarak kabul ediyoruz. Bu gayet doğal. Peki, kendimiz ve hayvanlarımız için ilaç bir çareyse, bitkilerin yaşadığı hastalık ve zararlar için kullanılan ilaçların da bir noktada çare olduğunu unutmamak lazım. Tabii ki bu çare aynı zamanda bir kimyasal

üründür. Bu bir tarımsal zehirdir. Zaten mevzuatta da tarımsal zehir segmentleri çok net bir şekilde belirlenmiştir. İnsan sağlığına belirli noktalardan sonra zararları da tanımlanmıştır. Peki, problem nerede başlıyor? Aslında, baktığımızda bir çözüm aracından bahsediyoruz. Ama problem, doğru ve zamanında uygulanmama, yanlış uygulama veya ekstra uygulamalardan kaynaklanıyor olabilir. Dolayısıyla, özellikle Celal Bey konuşmasına başlarken toplumdaki alginın Türkiye’de birazcık bilgi sahibi olmadan fikir sahibi olma eğiliminde olduğunu belirtti. Yazılı ve görsel basında da son dönemlerde bu konuda bir tartışmanın döndüğünü görüyoruz.

Şimdi biraz daha derine inersek: Tarımda bitki koruma ürünleri kullanılmazsa ne olur? Sıfır pestisit mümkün müdür? Tabii ki belli alanlarda mümkündür, organik tarım yapabilirsiniz. O yüzden entegre mücadele diyoruz zaten. Bitki koruma ürünleri üreten bizim üyelerimizin tamamı aynı zamanda organik alanda, biyolojik ve biyoteknik ürünlerin üretilmesinde de faaliyet gösteren şirketler. Çiftçilerimizin hepsi bu ürünleri kullanıyor. Kullanım oranı tabii ki düşük, gelişim alanı var. Biyolojik preparatların, biyopestisitlerin kullanımı görece az. Ama bu, dünya ile birlikte Türkiye’de de hızla geliyor. Buraya doğru bir yönelim var. Aslında bu biraz da arz-talep ve farkındalık meselesi. Bir tüketicisi olarak toplumda bu farkındalığın artmasından mutluyum. Çünkü sonuçta, benim çocuklarım da bu ürünleri tüketiyor. Bu yüzden, farkındalığı doğru şekilde geliştirmeliyiz. Yanlış bilgilerle ve yanlış yönlendirmelerle değil. Çünkü şu anda yapılan popülist yaklaşımlar aslında çiftçimize zarar veriyor. Aynı zamanda Türkiye’nin tarım alanındaki imajına da zarar veriyor. Ve tabii ki öncelikle ülkemize zarar veriyor. Bu yüzden, söylediğimiz her şeyi iki kere düşünerek ortaya koymamız gerekiyor. Hele ki, bilgi sahibi ve uzman değilsek, iki kere düşünmek zorundayız. Bitki koruma ürünleri kullanılmasaydı ne olurdu? Yüksek bir zararlı popülasyonu ile karşı karşıya kalırdık. Bu durumda da kontrolsüz bir şekilde hastalıklar ve zararlar ortaya çıkabilir, istilaya yol açabilirdi. Demin verdiğim örneklerde olduğu gibi, doğada yer

alan birçok canlı aynı zamanda vektör olarak hastalıkları taşıyor. Dolayısıyla, bunların kontrollü bir şekilde takibi gerekiyor. Eğer burada gereken müdahale yapılmazsa, nasıl ki insanlar ve hayvanlar için tedavi gerekiyor, bitkiler için de gereken müdahale olmazsa ne olur? Etkin bir zararlı ve hastalık yönetimi olmazsa mahsul kayıpları yaşanır. Demin verdiğim ortalama %40 kayıptan bahsetmiştim. Spesifik örnekler de verdim. Bunun sonucunda ne olur? Türkiye'nin ve dünyanın gıda üretimi ciddi şekilde etkilenir. Sadece hacim anlamında değil, kalite anlamında da büyük sıkıntılar yaşanır.

Dolayısıyla, Türkiye olarak hem iç pazara hem dış pazara kalitesiz ürünler üretmeye başlarız. Bu neye yol açar? Gıda fiyatlarının artmasına yol açar. Zaten global anlamda artan bir gıda enflasyonu yaşıyoruz. Türkiye'de de bunu yaşıyoruz. Şimdi bir de düşünün: Verimler düşmüş, kalite düşmüş, çiftçinin kârlılığı zaten düşüyor, bir de gıda fiyatları artıyor. Bu durumda tüketici neyle karşı karşıya kalır? Bu artık açlık, yetersiz beslenme, protein tüketiminin azalması gibi sorunlara kadar ilerleyecektir. Özellikle yakın geçmişten bir örnek verelim: Pandemi dönemini hatırlayalım. Daha birkaç yıl önce... Çok uzağa gitmeye gerek yok. O dönemde gıdanın önemini hepimiz çok iyi anladık. Bölgesel sıkıntılar, Ukrayna-Rusya'nın yaşadığı sorunlar, Orta Doğu'daki problemler... Bunlar gıda üretimini nasıl olumsuz etkiliyorsa, gıda fiyatlarını nasıl yükseltiyorsa, gıda lojistiğini dünyada nasıl engelliyorsa... Bitki koruma ürünlerinin varlığı da bu anlamda diğer unsurlar gibi – dozunda, kararında, yerinde uygulandığı sürece – olmazsa olmazlardan biridir.

Sadece de kendi gözümüzde, çiftçi gözüyle düşünelim. Bugün Türkiye'de 3 milyonun üzerinde çiftçiden bahsediyoruz ki biz, aile işletmelerinin yoğun olduğu, küçük çiftçinin yoğun olduğu, kırsalda tarımın yapıldığı bir ülkeyiz aslında. Dolayısıyla, çiftçinin veriminin düşmesi, kalitesinin düşmesi demek, çiftçinin gelirinin ve geçiminin düşmesi, kentleşmenin artması demek aslında. Ki son yıllarda yaşanan sorunlardan bir tanesi. Eğer çiftçiyi yine üretimden uzaklaştırırsak, verimini

düşürürsek, dolayısıyla ülke tarımına da, ülkenin ekonomik koşullarına da katkı yapmıyoruz. Bitki koruma ürünleri sadece bu anlamda değil, çevresel etkileri de var. Popülasyonları, yani zararlı popülasyonu yönetemezseniz, yanında o zararlı böceklerin artışıyla beraber farklı ürünlerde, hedef ürünler değil, farklı ürünleri de kaybedebiliriz. Dolayısıyla doğadaki biyoçeşitlilik yok olabilir. Aslında, biz sadece toprağın üstünü görüyoruz tüketici olarak genelde ama özellikle sektördeki arkadaşlarımız çok iyi bilecektir, toprağın altında, bitkilerin köklerine de zarar veren birçok zararlı organizmalarda var. Dolayısıyla bunlar da bundan etkileneceği için, bu iş artık toprak erozyonuna, toprağın kalitesinin bozulmasına kadar gideceği için, gelecekteki mahsul üretimini de olumsuz etkiler.

Bu durumda ne olur? Bir panikle aslında kontrollü uygulamadan kopup, daha da acil kimyasal tüketimi artırabiliriz. Yani biz bir taraftan bitki koruma ürünlerinin, pestisitlerin kullanımını azaltacağız, tamam, okey, bu tarafta bir gelişme mutlaka olmalı derken, bir taraftan da ani kullanıma belki yol açabiliriz. Farklı farklı zararlıların kontrolsüz bir şekilde çoğalmasını sağlayabiliriz. Dediğim gibi, mahsul veriminin ve kalitesinin düşmesine yol açabiliriz. Dolayısıyla bu, ülkenin ve çiftçilerin de tabii ki üretim koşullarına ciddi anlamda negatif etkiler oluşturmaktadır. Tabii tekrar altını çiziyorum, bu anlamda ciddi gelişim alanı var. Peki ne yapılmalı? Bu anlamda biz neler yapıyoruz? Neyi geliştirmeye çalışıyoruz? Entegre zararlı yönetimi, aslında dünyada olduğu gibi Türkiye’de de ciddi anlamda geliyor. Yani bu sadece tek başına bitki koruma ürünleriyle çözülecek bir problem değil. Başlangıç noktasında çiftçiye geliştirmeli. Öncelikle, izleme ve tanımlama, arazide yaşanan bir problem, hastalık, zararın doğru tanımlanması gerekiyor. Bu ürüne karşı doğru ürün uygulanması lazım. Aslında bitki koruma ürünlerinin... Biraz önce Yunus Bey çok net bir şekilde bahsetti, satışı, kullanımı, tamamıyla regülasyonlarla o kadar çerçevelenmiş ki, belki de beşeri ilaçlar sektöründen bile daha sert bir uygulamayla biz karşı karşıyayız, özellikle Avrupa’da ve Türkiye’de, yeşil mutabakatla bera-

ber. Hem Avrupa Birliği'nde hem Türkiye'de, yeşil mutabakatla beraber zaten toplumların ihtiyacı da ortada. Bugün yine Yunus Bey'in örneğinden yola çıkayım, 223 tane aktif madde daha yakın geçmişte yasaklandı.

Dolayısıyla, aslında bitki koruma ürünlerinin üretimi geliştirilmesi zaten azaltılıyor. Bu önemde yapılması gereken tüm çalışmalar, mevzuat kamu tarafından ortaya konuluyor, özel sektör tarafından ortaya konuluyor. Buradaki eksiklik, çiftçinin doğru zararı zamanında tespit edip mevzuatta olduğu gibi çok basit. Siz evinize aldığınız herhangi bir ilaçta, prospektüste ne yazıyorsa, bugün çiftçilerimizin aldığı ilaçların arkasında aslında bu çok net; dekara, hektara kullanması gereken miktar, uygulama dönemi, kullandıktan sonra hasata geçene kadar geçen süre içerisinde beklemesi gereken süreler yazılı. Ama burada ne var? Maalesef ki bu sürelerle veya bu tavsiyelere, bu gerçeklere mevzuata uyumsuzluk söz konusu olabiliyor. Çiftçimiz de dolayısıyla burada bir bilinçlendirme yönünde bir çalışma yapılması gerekiyor. Ki bu ciddi anlamda son yıllarda yapılıyor. Burada özel sektörün ciddi bir emeği var. Arazide, köylerde, her yerde ciddi anlamda çiftçiye bilinçlendirme çalışmaları yapılıyor. Kamunun tarımsal danışmanlar, Tarım İlçe organizasyonları tarafından ciddi bir faaliyeti var. Bu taraf gerçekten gelişiyor. Özellikle genç nesiller, teknolojiye meraklı çiftçiler, şirketlerin tarıma yaptığı yatırımlarla beraber burada doğru kullanımlar gelişmeye başladı. Bununla beraber doğru zamanda doğru uygulamanın yapılması lazım. Biz özellikle tarım profesyonelleri de bilecektir, aslında zarar eşiğine geldiğinde bazen çiftçimiz bunu yapıyor, korumak için korktuğu için gereksiz ilaçlama yapabiliyor. Gerçekten bunu, orada değil, zararlıyı veya problemi gördüğü anda değil, o zarar eşiği dediğimiz yerde uygulamanın yapılması gerekiyor. Bunun dışında sadece tabii ki kimyasal uygulamaya da gerek yok. Bu, entegre bir mücadele dediğim gibi, kültürel uygulamalar, ürün rotasyonu, toprak yönetimi, doğru tohumların seçimi, koşullarımıza, arazimize uygun biyolojik uygulama-

malar, doğal avcılar, predatörler... Biz bugün parazitler, birçok ürünü kullanıyoruz. Aslında sahada, yine ZİMİD'in üyeleri de bu ürünlerin hepsinin zaten tedarikini ülkemizde gerçekleştiriyor. Çiftçilerimiz şu anda bakteri uygulamaları, birçok uygulamaya aslında geliyor. Burada bir gelişim var, burada bir fırsat var, burası hızla ilerliyor. Son dönemlerde tuzakların, feromon tuzaklarının kullanımıyla beraber kimyasal mücadelenin yerinde, bu tarz çözümler, mekanik fiziksel uygulamalar, biyolojik preparatlar, biyopestisitler almaya başladı ve bu hızla geliyor. Bundan yana çok ciddi anlamda yatırımlar yapılıyor. Bunun çok önemli olduğunu düşünüyorum çözüm tarafında. Ve yine son olarak da çiftçinin eğitimi, toplumun buna katılımıyla beraber bunun çözüleceğini düşünüyorum. Son cümlelerime de; entegre zararlı yönetimi başlıca çözümlerden bir tanesi. Bunun yanında, regülasyonlar bu anlamda geliyor. Çok ciddi anlamda geliştirildi. Regülasyonların uyumunun sağlanması, kontrolün sağlanması, çiftçi bilincinin artırılması, bu anlamda çok çok önemli. Kamunun, özel sektörün ve diğer paydaşların, STK'ların el birliğiyle aslında bu anlamdaki gelişim alanlarımızın hızlıca ortadan kaldırılarak, ülkemizin bir tarım ülkesi olması yönünde, hem kendine yetmesi yanında, hem de dünyaya tarım ihracatı yapan bir ülke olması yönünde daha da gelişmesine katkıda bulunabileceğimizi düşünüyorum. Tekrar, ben İstanbul Borsası'na, sizlere beni dinlediğiniz için teşekkür ediyorum. Eğer sorular olursa da seve seve katkıda bulunabilirim.

Celal Toprak: Onur Bey'in, başında bulunduğu şirketin AR-GE ile ilgili yaptığı çalışmalar çok kıymetli. Hepsi, özellikle insanlık için önemli çalışmalar. Bu anlamda size teşekkür ediyorum, sağ olun. AR-GE çalışmalarının önemli olduğunu düşünüyorum. Bu konuda Yunus Bey'e birkaç soru var, o yüzden sözü kendisine bırakıyorum.

Doç. Dr. Yunus Bayram: Tabii, ister istemez bizim burada önceliğimiz biyolojik ve biyoteknik mücadeledir. Gönül ister ki hiç pestisit kullanılmıyın, ancak bitkisel üretimde şu anda halihazırda bütün hastalıklar,

zararlar ve yabancı otlar için kimyasal mücadele dışında alternatifler henüz yok. Elbette dünyada olduğu gibi Türkiye’de de şu anda biyolojik ve biyoteknik mücadeleye ciddi anlamda destek verilmektedir. Özellikle Cumhurbaşkanlığı’nın 2024 yılında çıkan kararnameyle, biyolojik ve biyoteknik mücadele üreten tesislere veya kapasite geliştirenlere %50 kredi desteği sağlanmaktadır.

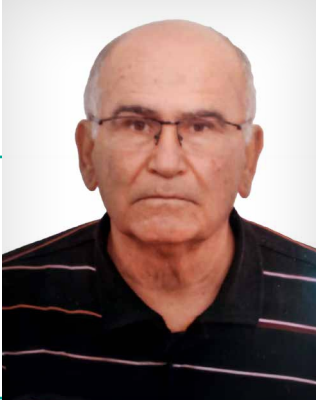
Amacımız, tabii ki, en az bitki ve insan sağlığını tehdit edecek ürünlerle yola çıkmak; bu, bütün dünyanın arayışıdır. Bir yerde de, hayvansal ürünler ve tıbbi ilaçlarla ilgili “şifa” kelimesini kullanmıştım, bu konuda da bir düzeltme yapmam gerekmektedir. Bakanlık politikaları olarak 2010 yılından beri biyolojik ve biyoteknik mücadeleyi, iyi tarımı ve entegre mücadeleyi nasıl geliştirebileceğimizi araştırıyoruz ve bu alanda çalışmalarımıza yoğunlaşıyoruz. İnşallah bundan sonra da daha da yaygınlaştıracğız.

Hakikaten burada bir dinleyicim de, sanki biraz daha kişisel değil de, bütün ülkenin derdini paylaşmak istemiş. Gerçekten hepimizin ortak amacı, hem pestisitleri doğru yönetmek, hem kullanımını kontrol altına almak, hem de kullanımını minimize etmek. Bunu bir bütün olarak, eğitimle, rehberlik ile, denetimle, analiz ve sonuçlarla birlikte yapmalıyız. Birbirimize destek olarak ve aynı dili konuşarak bu işi başarmalıyız. Hepinize saygılarımı sunuyorum, çok teşekkür ederim.

Celal Toprak: Biz Ersin Bey’le de zaman zaman konuşuyoruz. Daha çok anlatmalısınız, başka yolu yok. Bu iş anlatılarak olacak çünkü yanlış bilgi o kadar hızlı yayılıyor ki buradaki hazırun da bana katılacaktır. Bir gazeteci olarak söylüyorum, yanlış bilgi o kadar hızlı yayılıyor ki biz mutlaka doğru bilgiyi yukarıda tutmalıyız. Hep beraber doğru bilgilerin kamuoyunda benimsenmesini sağlamalıyız. Yanlış bilginin sonra temizlenmesi daha da zor oluyor.

Devam ediyorum. Ben biraz önce ifade ettim. Gerçekten Türkiye’de kooperatifleşme ile ilgili herkes “Kooperatifler çok önemli, bu konu-

da kooperatifler öne çıkmalı.” değerlendirmesi yapıyor. Çok başarılı kooperatifler var ama maalesef başarısızlar da var. Başarılılar içinde en önemlilerinden biri Kınık Tarımsal Kalkınma Kooperatifi. Sevgili başkanı, aynı zamanda Ziraat Mühendisi olan Burhanettin Bey’e sözü bırakmak istiyorum. Buyurun efendim, sizi dinliyoruz. Sahadan bilgilerle bizi bilgilendirin lütfen.

Ziraat Müh. Burhanettin Konu

Kınık Tarımsal Kalkınma
Kooperatifi Başkanı

Kınık Tarımsal Kalkınma Kooperatifi Başkanı Ziraat Müh. Burhanettin Konu

Ben sahada bulunan bir konuşmacıyım, diğer konuşmacılarımız ofislerde bulunuyor daha çok ve üretim yapan birisiyim. Aynı zamanda Antalya'nın Kaş Kınık Beldesi, beldeydi önceden, şimdi mahalle oldu ve üretim yapmaktayım. 60 dekar civarında seram var, şu anda üretim ve hasat devam etmekte. Bizim burayı biraz tanıtayım. Şimdi Kınık yöresi dediğimiz yörede 8-10 tane yerleşim alanı var. Kınık, benzeri düz bir alanda. Belki turizm olarak da gelmiş olanlar vardır içinizde. Yani Patara'nın bulunduğu yörede, bu Patara Antik Kenti'nin, Ksantos Antik Kenti'nin bulunduğu yörede, 100.000 dekarlık bir ovada bulunuyoruz. Burada 40.000 dekar civarında sera var, yani hemen hemen üretim tamamen seracılığa döndü, başka hiçbir gelir kaynağı yok.

1980'lere kadar pamuk üretimi yapılıyordu, fakat işte bu sentetik sanayi gelişmesi, pamuğun değerini düşürdü. 80'lerden sonra örtü altı üretimine geçildi. Bizim bu havzanın, diyelim Kumluca'dan, Antalya'dan, Demre'den farkı; tek sezon üretim yapıyor ve sadece domates üretimi yapıyor. %99'u kışlık domates. Aralık 15 ile Nisan ayları arasında Avrupa ülkelerine, Rusya Federasyonu'na, Ukrayna, işte Doğu Avrupa

ülkelerine ihracat yapıyor. Yani şu anda ürettiğimiz ürünlerin %70'i hemen hemen ihracata gidiyor.

Bu pestisit sorununu en çok yaşayanlardan biriyiz çünkü ihracat ürünü olduğu için biz de çeşitli sıkıntılar çekiyoruz. Evet, pestisitler konusuna gelince, pestisitleri bir tanıtmak lazım. Çünkü Onur Bey biliyor bu işi ama içimizde bilmeyenler vardır, bilmeyebilir. Şimdi pestisit deyince böcek öldürücü ilaçlara insektisit diyoruz. Mantari hastalıkları önleyen ilaçlara fungusit diyoruz. Mavi etiketli insektisit, yeşil etiketli fungusit ilaçlar, mantar hastalık ilaçları, kırmızı örümcek ilaçlarını akarisit diyoruz, kırmızı bantlı. Tabii, mollusit var, neotisit var, bakterisit var ama ana ilaçlar bunlar. Bu da sarı etiketli herbisit, yabancı ot ilacı. Bunların hepsine birlikte biz pestisit diyoruz. Evet, bu pestisitler tabii 19. yüzyılın ilk yarısına kadar, pestisit kimya sanayi gelişmediği için dünyada pestisit kullanımı çok azdı. Ama II. Dünya Savaşı'ndan sonra kimya sanayi geliştiği için pestisitlerin kullanımı arttı. İlk pestisitler, Onur Bey bilir, BHC, DDT. Bunlar, DDT, 50 yıl toprakta kalan, meralara atıldığı zaman çekirge için falan mücadele ediliyor, meralarda hayvanların sütüne geçen, oradan insanlara geçen bir zehir. Tabii, bu 1970'li yıllarda üretimi durduruldu ve ondan sonra artık baktılar ki bir de zararlılar, aynı ilacı kullandığımız zaman, yararlı böcekler öldürüldü, ortadan kaybedildi. Zararlılar da bu ilaçlara karşı direnç kazanmaya başladı.

Direnç kazandıkça biz daha çok ilaç attık, daha çok ilaç attık ve artık o zararları önleyemez hale geldik. Bu, pamuk tarımında böyle, narenciyede böyle, özellikle serada da böyle. Bugünlere geldiğimizde, tabii bu işin önemi anlaşıldı. Dünyada entegre mücadele diye mücadeleye geçildi. Yani ilaç kullanmadan önce kültürel önlemler, biyolojik mücadele. Bunun dışında, hani biyolojik mücadele tabii böceğe böceği yedirmek, bakteriyle larvayı öldürmek, mantarla mantarı öldürmek. Hatta biraz dramatize edersek, mesela bir evde bir kadının terlikle hamam böceği öldürmesi bir biyolojik mücadele. Veya fareyi zehirle değil de, efendim, kediyle temizleyebilirsiniz. Bunun çeşitli sakıncaları

olur, ayrıca bir maliyeti var. Bu şekilde biyolojik mücadelenin önemi kavranmalı. Eskiden biz çocukluğumuzda oltayla bir günlük ihtiyacımız olan balığı tutardık, şimdi kurbağa bile kalmadı. Yani ülkemiz bu pestisitten dolayı çok büyük bir bedel ödedi. Tabii sağlığınıza gelen zararı tam net olarak ispatlayamıyorum. Dünyada bu kanser vakalarında birinci etken sigara, ikinci etken de pestisitler. Bu kadar önemli bir konu. Ben de Tarım Bakanlığı'nda 25 yıl çalıştım. Zirai mücadele, karantina müdürlükleri vardı, mülga 1988'de bu organizasyon yapıldı. 10 yıl civarında zirai mücadele, karantina müdürlüklerinde çalıştık. Mesela ilk feromon tuzak, yani cinsel çekici tuzakları biz 1980'lerin başında kullandık. Elma iç kurdunda yararlı böceklerin önemi o zamanlar artık belirlenmeye başladı.

Dünyada biyolojik mücadeleye bir dönüş var ama pestisitleri de tabii ortadan kaldıramıyoruz. Bunlar da mutlaka gerekli. Ama şimdi uzmanların belirttiğine göre 2030 yılında pestisitlerin %80'inin üretiminin kaldırılacağı söyleniyor. Şimdi buradaki uygulamaya gelince, bizim bulunduğumuz bölge ihracat bölgesi. Antalya'nın en çok domates ihracatı yapan bölgesi, yöre benim bulunduğum yöre. Burada nasıl ihracat yapılıyor, nasıl kontroller yapılıyor? Koruma Kontrol Genel Müdür Yardımcımız gerekli açıklamaları yaptı. Ancak sahadaki durum aynı değil. Şimdi bir domates seradan getiriliyor hale, orada paketleniyor ve pakatlendikten sonra tarım müdürlüğünden elemanlar geliyor, buradan numune alıp benim bulunduğum yerdeki iki tane laboratuvara gönderiyorlar. O laboratuvarlarda pestisit testi yapılıyor. Pestisit testi, yani MRL değerleri vardır. Her ilacın tabii hangi ilaç kullanılmışsa onun MRL değeri var. Mesela benim elimde Rusya Federasyonu mevzuatına göre belirlenen bir standart var. Bitkisel ürünlerde kullanılan tarımsal ilaçların aktif maddelerinin maksimum kabul edilebilir kalıntı limitleri var.

Eğer laboratuvarıda bu limitlerin üstünde çıkarsa o ürün ihraç edilemiyor. Zaten laboratuvar rapor vermiyor ve olumsuz rapor veriyor, o ürün ihraç edilemiyor. Ayrıca bir de virüs testi istiyor Rusya Federas-

yonu. O da maalesef maliyetlerimizi arttırıyor. Yani biz bugün artık dış pazarlarda rekabet edemez hale geldik. Yaş sebze meyvede maliyetler çok yüksek. Avrupa, kendi ülkelerine zorluklar çıkarıyorlar. Bizim ürünümüz Avrupa pazarlarında, Rusya pazarlarında... Çünkü Rusya pazarına Çin'den ürün geliyor, İran'dan ürün geliyor. Bugün artık onlar da biraz örtü altı tarımına geçtikleri için Azerbaycan'dan, Hazar Denizi ülkelerinden de Rusya Federasyonu'na ürünler geliyor. Bizim gerek analiz sonuçları, gerek gümrük... Biraz önce hatırlayamadığım onlar gümrük uyguluyorlar, bir de bize gümrük vergisi. Bu nedenle bizim ürünümüz artık rekabet edemez hale geldi, çok sıkıntılar yaşanıyor.

Avrupa Birliği'nin tabii kendi üyelerine indirimi var, bize gümrük uyguluyor. Fakat sevindirici şu var; Avrupa Birliği ülkelerinde bizim Antalya domatesiyle İspanya domatesi yan yana geldiği zaman, eğer Türk domatesi çok pahalı değilse, arasında küçük bir fark olduğu zaman bile aroması, lezzeti, kalitesi daha iyi olduğu için Antalya domatesi tercih ediliyor. Yani bunu ihracatçılar söylüyor. Orada ihracatçıların ayakları var çünkü. Elemanlar var, onlar orada durumu Türkiye'ye aktarıyorlar. Evet, şimdi bu kalıntı sorunu çözülebilir mi? Genel müdürümüz açıkladı, genel müdür yardımcımız da açıkladı ama sahada durum böyle değil maalesef. Şimdi denetimler yapılıyor mu? Kısmen yapılıyor. Laboratuvarlarda analiz alınıyor ama bizde çiftçi bireysel hareket edebiliyor. Bizim diğer ülkelerden farkımız bu, bireysel. Yani gidiyor ilaç bayisinden bilip bilmeden alıyor. Çünkü her çiftçi ilacı bilecek diye bir şey yok. Biz Ziraat Mühendisleri'ni, Ziraat Fakülteleri'ni neden açtık? Ziraat mühendisleri ne iş yapıyor? Ziraat mühendisleri ofis elemanı olmamalı. Ziraat mühendisleri kooperatiflerin başına atanmalı, yetkili ve sorumlu olmalı. Onun elinden çıkmalı bütün ilaçlar. Yani şimdi bu ilaçlar; şu fungusit... Çiftçi bunu alıyor, atıyor ve hasat yapıyor. Ne zaman hasat yapacak? Burada yazıyor: Son uygulamayla hasat arası gün. Mesela domateste mildiyö hastalığına karşı *Phytophthora infestans* (Latince ismi) ilacı kullanıldığında, 5 gün sonra hasat yaparsa hiçbir sorun yok. Ve dozunda uygularsa... Esas kritik nokta bura-

sı. Çiftçi buna, ihracatçı da dikkat etmesi lazım. Benim bulunduğum yerde 200 komisyoncu ve ihracatçı var. Şu anda Aralık 15 ile Nisan 15 arasında burada bulunuyorlar. Ondan sonra diğer ikinci ürün bölgelelerine gidiyorlar. Şu anda buranın tam sezonun ortası, yani ihracat hasat sezonunun tam ortasındayız. Şimdi kritik nokta şu: Bu 5 gün süreye uyulursa bu pestisit insan sağlığı açısından hiçbir zararı yok. Çünkü MRL limitinin altında kalıyor. Yani maksimum rezidü limitinin altında kaldığı için bu pestisit, bu fungusit hiçbir zararı olmuyor. Bizim seralarımızda hastalık olarak kış dönemi üretim yapıldığı için fungal hastalıklar daha fazla. Bunlar nedir? Mildiyö, erken yaprak yanıklığı, kurşuni küf gibi ana hastalıklar var. Bunların ilaçları da çok sayıda var.

Şu anda birçok ilaç iptal edildi. Mesela önceleri mankozeb, propineb gibi ilaçlar vardı, yüksek dozlu. Bunlar 2-3 yıldan beri üretimden kalktı ve iyi de oldu. Şu anda kurşuni küf sorunu var ama elimizde de hasat arası 3 gün olan ilaçlar var. Bu ilaç insan sağlığına hiçbir zaman zararlı değil, çünkü MRL limitinin altında kalıyor. Ziraî mücadele ilacı üreten dünya çapında firmalar bu rakamları belirliyor. Tarım Bakanlığı da aynısını geçiriyor. Bu şekilde bir uygulama var. Biraz önce dedim ki çiftçi bireysel hareket ediyor, diğer ülkelerde bu yok. Diğer ülkelerde kooperatif var. Ben de işte bunun için mücadele eden birisiyim. Kooperatifin mühendisi var. Çiftçi kendi ilaca karar veremiyor, vermemesi lazım zaten. Çünkü ben bunun 5 yıl eğitimini aldım. Çocukluğumdan beri çiftçiyim, pamuk tarımından bu yana. Ayrıca Tarım Bakanlığı'nda 25 yıl çalıştım ve bu konularla ilgili çalıştım. Buna karar vermesi gereken benim. Dün de bir toplantımız vardı burada. Biyolojik mücadele, gübreleme ve virüs hastalıkları konusunda. Çiftçilerimizden 15-20 kişi katıldı. Güzel bir toplantı oldu ama çiftçiler orada teknik terimleri tam olarak anlayamıyorlar, konuyu tam kavrayamıyorlar.

Biyolojik mücadele nedir? Rezidü nedir? Bunları anlaması da gerekmez. Ne yapacak? Kooperatifin başındaki Ziraat Mühendisi ilacı yazacak ve izlenebilir olacak, kayıtlı olacak. Şimdi Global GAP diye bir şey var. Bilmiyorum, Onur Bey belki bilir. Diğer arkadaşlar biliyor mu?

Global GAP, dünya buna geçti artık. Bireysel üretim bitti. Global GAP, dünya ölçekli Good Agriculture Practice yani İyi Tarım Uygulamalarıdır. Bunun majör kriterler, minör kriterler ve tavsiye niteliğinde kriterler var. Majör kriter çok önemli. İlaç ve gübre kayıtları, usule uygun olup olmadığı mutlaka denetlenmeli. Bunu biz yapabiliyor muyuz? Yapamıyoruz. Çünkü bizde 13.300 kooperatif var, ama hepsi tabela kooperatifi. Biz de kooperatif kurduk, bir yerimizi aldık ama bir proje geliştiremedik. Tarım Bakanlığı'ndan bir paketleme yeri yapamadık, bir ilaç-gübre satış yeri açamadık. Çünkü çiftçilerin geliriyle bunları yapmak zor. Devlet, "Milyarlarca lira destek veriyoruz çiftçiye." diyor ama bu çiftçi bireysel olduğu için destekler üretime dönmüyor. Destekler kooperatiflere yapılmalı, tarımsal kalkınma kooperatiflerine verilmelidir. Şimdi çiftçinin örgütü yok. Ziraat Odası çiftçiyle bağlantılı değil. Tarım İlçe Müdürlükleri, İl Müdürlükleri çiftçiyle bağlantılı değil. Ben üretimin içindeyim. Biraz önce Koruma Kontrol Genel Müdür Yardımcımız, "Şu denetimleri, bu denetimleri yapıyoruz." dedi ama bunlar etkili bir denetim değil. Dünya neye dönmüş? Kooperatifçiliğe dönmüş. Tarım kooperatiflerinin başına mutlaka bir Ziraat Mühendisi atanmalı. Ziraat mühendisi yetiştirmek çok kolay. Bulunduğu bölgenin ürünleriyle ilgili, bitki hastalıklarıyla ilgili, zararlılarla ilgili, hayvancılıkla ilgili zaten altyapısı var. Kısa sürede yetiştirilir ve üretim bu şekilde Türkiye'de artabilir. Şu anda tarım maalesef yürekler acısı. Ben Yayla bölgesinde, Elmalı bölgesinde de biraz üretim yapıyorum. Burada da 50 dekarın üzerinde alanda üretim yapıyorum. Toprak analizi yapan yok. Gübreleme yapan yok. Entegre mücadeleyi bilen yok. Ama bunlar ancak kooperatiflerle olur. Şimdi sertifika kuruluşları var. Eğer biz bunu yaparsak, analize bile gerek kalmaz. Sertifika kuruluşları, Tarım Bakanlığı'ndan ruhsatlı. Bunlar gelip denetliyor. Gübre deponuzu, seranızı, alet ve makinelerinizi denetliyor. Belli aralıklarla numune alıp size sertifika veriyorlar. Buna Global GAP sertifikası diyoruz. Buna geçemediğimiz, dünyaya ayak uyduramadığımız sürece bu sorunları yaşamaya devam edeceğiz. Ama şimdi size bir şey göstereyim. Bombus arısı diye bir seralarda kullandığımız doğal dölleyici var. Bu

neye yarıyor? Bal yapıyor mu? Evet, ama kendine yetecek kadar. Bize bir şey bırakmıyor. Bunun özelliği şu: Bal arısından farklı olarak, kış aylarında soğuğa dayanıklı. Sera içi şartlara dayanıklı. Geliştirilmiş, doğada da bulunan bir arı. Antalya'da 7-8 firma var, üretim yapan. Laboratuvar şartlarında üretiliyor. Bu arının ana arısı, işçi arıları ve erkek arıları var. Bir aile, bir oğul olarak yaşıyorlar. Beslenmek için çıkıyorlar, sebze çiçeklerini dolaşıyorlar ve nektar arıyorlar. Ama nektar ararken çiçekten çiçeğe geçtikleri için polen taşıyorlar. Bal arıları bunu yapamıyor mu? Hayır, bal arıları kış aylarında bu aktiviteyi yapamıyorlar. Bir kovanın içinde 80-100 arı var. 6-8 hafta boyunca yaşıyorlar. Mesela tek bir kovan, 3-4 dekar seradaki tüm çiçekleri dölleyebilir. Bunun diğer bir yararı ne? Seranın içinde olduğu için ilaçlara çok hassas. Pestisitlere çok hassas. Biz pestisitleri bu arı nedeniyle dikkatli kullanmak zorunda kalıyoruz. Bu da bir otokontrol oluyor. Mesela, her bir insektisit, akarisit, biyolojik ürünler için bir liste var. Bazı ilaçlar arıya 2 gün etkili, bazıları daha uzun süreli. Uzun süreli olanları kullanamıyoruz. Çünkü insan sağlığına çok zararlı olan, uzun süre etkili ilaçları, arı nedeniyle kullanamıyoruz. Mesela, uzun süreli pestisit kullanırsak arılar ölür. O yüzden kovayı dışarı çıkarıyoruz. Kısa etkili ilaç kullanırsak 2 gün sonra kovayı tekrar seraya koyuyoruz. Çünkü çiçekler devamlı açılıyor ve dölleme gerekiyor. Bu da bir kontrol mekanizması aslında. Arıyı öldürmeyen ilaç, insan sağlığına da pek zarar vermez. Bu yüzden her ilacı atamıyor çiftçi. Bu da bir kontrol mekanizması. Ama bilimsel olarak ilaç sürelerine uymamız gerekiyor. Çiftçilerin de buna uyması lazım. Bugün bireysel hareket edildiği için bunu kontrol etmek çok zor. Ama kooperatifleşme olursa, birlik olursa bu iş çözülebilir. Ziraat mühendisi aynı zamanda ilaç yazan kişi olacak. Çiftçi izlenebilir ve kayıtlı üretim yaparsa, pestisit sorunu da çözülür. Ben teşekkür ediyorum.

Celal Toprak: Biz teşekkür ediyoruz, verdiğiniz bilgiler için. Gerçekten sahadan, üreticiden gelen önemli bilgiler aldık. Üretici açısından değerlendirdiğimizde de haklı olduğunuzu görüyoruz. Yani siz, en başarılı kooperatiflerden birinin değerlendirmesini yapıyorsunuz. Ağzı-

nıza sağlık efendim, çok teşekkür ederiz. Şimdi son olarak Emin Bey'e, Emin Demirci Bey'e sözü bırakmak istiyorum. Ancak, size yöneltilmiş bir soru var. Birsen Hanım sormuş: "Hep üretici bazında konuşuldu, üretici değerlendirmesi yapıldı. Acaba tüketici açısından da durumu değerlendirebilir miyiz? Tüketici, nihai ürünü alırken nelere dikkat etmeli?" Bu soruya da cevap vererseniz çok memnun oluruz, Emin Bey. Bu arada siz, Türkiye'nin önde gelen baharat firmalarından birinin başındasınız. Bu konuda da söyleyecekleriniz olursa büyük bir zevkle dinleriz.

Emin Demirci

İstanbul Ticaret Borsası
Meclis Üyesi

İstanbul Ticaret Borsası Meclis Üyesi Emin Demirci

Sayın Başkan, değerli katılımcılar, ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum. Efendim, teknik olarak detaylar anlatıldı. Tabii, pestisit konusundaki zararlar konusuna da Burhanettin Bey kısmen değindi. Ben birçok şeyin ortaya çıkması konusunda, özellikle pestisit kullanımı konusunda bazı hatalar olduğunu düşünüyorum. Bu hataları uzun sürer İstanbul Ticaret Borsası olarak inceledik, üzerinde çalışmalar ve araştırmalar yaptık. Tarım arazilerinin olduğu bölgelerde, özellikle bizim ürün çeşitlerimiz olan kuru gıda ürünleri, kurutulmuş olan baharat ürün grupları ve bakliyat ürün çeşitleriyle ilgili bazı tespitlerde bulunduk. Burada şunu gündeme getirebiliriz: Pestisit dediğimiz mesele, tarlada ürünü korurken sofrada da tüketici sağlığını tehdit eden bir yapıya dönüşüyor. Yani tarlada ürünü korurken, tüketici sağlığını da bozuyor. Şimdi, teknik olarak anlatıldı. Bunun kaçınılmaz olduğu, arzı karşılayabilmek için böyle bir uygulamanın gereksinim olduğu söylenildi. Bu konuyu tartışmaya gerek yok benim açımdan. Ama en azından şunu yapmak lazım: Sayın Genel Müdür Yardımcımızın da belirttiği gibi, çeşitli kontroller ve tedbirler alınıyor. Buna rağmen zaman zaman sorunlar yaşanıyor.

Bu sorunların ortadan kalkması lazım, çünkü halk sağlığı, gıda güvenliği ve doğayı tehdit eden bir yapıdan bahsediyoruz. Burada birkaç konuyu, uygulama konusundaki aksaklıklarla ilgili olarak gündeme getirmek isterim. Kimyasal ilaçların referansa uygun kullanılmadığını gördük. Prospektüste yazan kullanım dozajlarına uyulmadığını tespit ettik. Ürünlerin hasat zamanından önce uygulanması gereken sürelerle uyulmadığını gördük. Bazılarını Burhanettin Bey de tekrarladı ama biz de sahada yaptığımız tespitler doğrultusunda bu sorunları gözlemledik. Teşvik almak için tarlada farklı bir ürün gösterilip, aslında başka bir ürün ekildiğini gördük. Bu durumda ürün kontrolsüz kalıyor. Kayıt dışı ve bakanlık tarafından yasaklanmış pestisit ilaçlarının el altından, hatta internet siteleri üzerinden satıldığını tespit ettik. Yurt dışından yasaklı pestisitlerin kaçak girişlerinin olduğunu gözlemledik. Bölgede bu tür kullanım hataları söz konusu.

Ayrıca bunlarla ilgili çözümde neler yapılabilir, bununla ilgili de birkaç şey söylemek isterim. Eğer pestisit kullanımı zorunlu ise, o zaman tüm sivil toplum kuruluşları, Tarım Bakanlığı'nın öncülüğünde, borsalar, dernekler, üniversiteler el birliğiyle çiftçimizi bilinçlendirmek için çalışmalar yapmalıdır. Burhanettin Bey'e teşekkür ederim, bazı aksaklıkları çok net bir şekilde ortaya koydu. Çiftçilerimizin bilinçlendirilmesi için, yine Sayın Koruma Kontrol Genel Müdür Yardımcımız söyledi, böyle eğitimlerin verildiğini ama bu konuyu biraz daha yoğunlaştırarak, daha hassasiyetle takip edilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Çünkü konunun çok fazla üretim bölgelerimizde anlaşılmadığı kanaati var bizde. Yani "bir şey olmaz, umursamaz, şu kadarcık şeyden bir şey çıkmaz, yıllardır kullanıyorum, bir şey olmuyor" görüntüsü var. Aksine, bunu ortaya koyabilmek için, bu üreticilerimize çiftçilerimize ciddi bir eğitim verilmesi gerektiği kanaatindeyiz. Bu eğitimlerin sonucunda da çiftçilerimize, ilaç kullanabilir yeteneği olan bir sertifika verilmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Ayrıca görsellerle toplumdaki, biraz önce yine teşekkür ederim, atıfta bulunuyorum sürekli Burhanettin Bey, kanser vakalarından ve benzeri

sağlık sorunlarından dolayı toplum sağlığını korumak için elimizden gelen maksimum çabayı göstermek zorundayız. Yine Onur Bey de çokluk çocuğumuz, biz de bir tüketiciyiz dedi. Evet, tabii ki hepimiz bir tüketiciyiz, ticaretini yapsak da, üretsek de, paketlesek de, satsak da sonuçta toplum sağlığını korumak zorundayız. Öyleyse bu çiftçilere, yaptıkları bu bilinçsiz kullanım ve kontrolsüz kullanımın sonunda ortaya çıkan sonuçları görsellerle birlikte bilim insanlarımız ayrıntılı bir şekilde anlatması lazım. Yapmış olduğunuz veya yapacağınız ihmallerin sonucunda toplumda şöyle bir zarara yol açıyorsunuz diye, bu insanların fikirlerini üretim yaparken, bu söylemleri dikkate alarak üretim yapmalarını ya da ilaçlama yapmalarını sağlamak lazım.

Ayrıca zirai başka sorunlar da var. Zirai ilaç satış noktalarının çok iyi denetlenmesi gerekiyor. İlaç satışlarının kayıtlarının çok ciddi tutulması, çiftçi ve üreticilerimizin, ilaç kullanacakları arazinin ne ekeceklerini, ne üreteceklerini ve ne kadar alanda ekeceklerini beyan etmelerinin sağlanması lazım. Bunların kontrol altına alınması gerekiyor. Ayrıca kaçak ilaçların ve yasaklanmış ilaçların da önlenmesi gerekiyor. Pek gündeme gelmedi pestisit konusu yalnızca bizim yerli üretimlerimizle ilgili değil, yine biz baharat piyasasında olduğumuzdan dolayı yurt dışından da gelen birçok ürün var. Yurt dışından girdisi yapılan tarım ürünlerinin de kontrole alınması gerekiyor. Son dakikada herhangi bir nihai noktada bu ürünün ortaya çıkması, zaten iş işten geçmiş gibi bir pozisyon oluyor. Burada sorumluluklar şu anda zannediyorum, ağırlıklı olarak ihracatçılara yüklenmiş durumda. Ama yurt dışına giden bir ürün böyle kontrol ederken, yurt içindeki satılan ürünün de yine kontrollerinin sağlanmış olması gerektiğini düşünüyorum.

Ayrıca üreticilerimiz yaşlandı, saygı duyacağımız bir büyüğümüz, Burhanettin Bey, şu anda üreticilik yapıyor. Yaş ortalamasına baktığımızda 50'nin üstünde. Bu üreticilerimize, çiftçilerimize aslında çalıştıracak personel de bulamadıkları için, bunların işleriyle ilgili hem ilaçlamada hem de benzer problemleri var. Mesela bazı kekik ve benzeri ürünlerde, bunların olmaması için yabancı otlar ve pestisitlerin kullanıl-

maması için yabancı otların alınması lazım, ayıklanması lazım. Bunu yapacak iş gücü olmadığından dolayı da bu tür yöntemler kullanılıyor. Aslında gelişen teknoloji ve dijitalleşmenin en üst düzeyde olduğu bir dönemi yaşıyoruz. Burada bazı teknik cihazlar geliştirilerek çiftçilerimizin ulaşabileceği koşullarda, bunlara krediler sağlanarak, böyle bir destek verilerek iş kolaylaştırılabilir.

Celal Toprak: Ağzınıza sağlık, Emin Bey. Bence bu pestisit meselesinde kafamız açıldı. Özellikle Burhanettin Bey'e çok teşekkür ediyoruz. Gerçi Onur Bey de önemli noktaların altını çizdi, Emin Bey de öyle şeyler söyledi, o da iyiydi. Bu sunum da iyiydi, o sunumu mutlaka ele geçirmeliyiz. Yani müthiş, herkesle paylaşacağız. Başkanım, buyurun.

Bülent Kasap: Değerli konuklarımız, İstanbul Ticaret Borsası adına; tüm konuşmacılarımıza ve izleyenlere ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Değerli konuşmacılar, konuyu çok yönlü olarak ele alarak, sorunları ve olası çözüm yollarını bizlerle paylaştılar. Yine çok değerli bilgiler verdiler.

Her toplantı sonrası yaptığımız gibi toplantının çıktılarını,

- Rapor haline getirip ilgili makamlara iletecek,
- Konuşulanları hem basılı, hem de e-kitap olarak yayınlayacağız.
- Ayrıca toplantı videosunu YouTube kanalımıza yükleyeceğiz.
- Basının da katıldığı bu toplantıların sonuçları kamuoyu ile paylaşıldıkça ortak akıl ile üretilmiş çözüm önerilerinin, sorunların ortadan kaldırılması için destek olacağını umuyoruz.

Toplantının arka planında emeği geçenlere de şükranlarımı sunuyorum.

Son olarak toplantımızın bitişinde, toplantılarımızı geliştirmek için birkaç sorudan oluşan bir anketimiz olacak, eğer cevaplarsanız seviniriz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BASIN YANSIMALARI

Yeni Şafak
TÜRK-YE'DİN BİRLİK-M.

Tarımsal ilaç konusunda Avrupa'nın sicili daha kötü

Karumunda
torn ileri olarak
bilinen peşinat
komandosu göze yantık
bir şekilde Bism
çizimimizde sobe ve
meyvelere
kirmizilene bir
kaynak göze
yoloksa ama
Aurupa'da
üzümlen ve
bezin ilirac
kaynak
göze
üzümlerinde
yaz peşinat
göze
yoloksa ama
göze
kader az

Avrupa'da üreticiler çok güçlü çok hiyernik, böyle üreticiler sıkıştıkça ve zararlı.

Yok bir şey.

Bu ülke ekonomisi için tehlikeli bir alış ve yanlış.

Ancak halk arasında bu algının edildikten başka türlü dönüştürmenin halde bir payı da var kuşkusuz.

Öyle mi?

...sınımda

...yurtdışı imha edildi.

Ülkemize gelen ürünlerden imha edilen partiler oldu.

139 parti arasında üssüye girişimi verilen parti sayısı sadece 18.

AB'ye her yıl bin milyon tondan fazla ürün ihracatı gerçekleştiriyor.

Büyük bir ürünler ihracat eden ülkeler arasında, birde ki

Piyasada denetimlerin eksikliğinin görünürlüğü olmasın.

Gümrüklerden zararlı diye geri gönderilen baa sebze ve meyvelerin el altından ucuzluk kampanyasıyla alında baa marketler tarafından halka satıldığını

Medya tarafından yapılan açıklamalar ve haberlerle peşitirili ürünlerin ülkemizde tükettildiği ya da tükeltileceği algısı oluşmuyor.

Bu haberler tüketiciye ve üreticiye güvenliği uğrattıyor.

♦ ♦

Peki bu kimyasal ilaç olarak bildiğimiz Pestisit nedir?

Bakteri, virüs ve hayvanların zararlı etkilerini ortadan kaldırmak için kullanılan kimyasallar, bazı organik bileşenler, dezenfektanlar gibi maddelere ve yemlere "Pestisit" jeni verilir.

Bu algsız düzeltmek için ne yapılabilir?

İstanbul Ticaret Borsası Medis Başkanı Ahmet Bülent Kasap'ın önerisi şur; "Pestisit bir sorun olarak ortaya çıkaran ve temel sebep, **bilimsizleşme** ve gencilerin fazla kullanılması. Pestisit **dağıtımını** kontrol etmeliyiz."

Besitler; sebzeye ve meyvelerin depolanması için yapılan gürmelemlerdir. Bu gürmelemler, tohumların, meyvelerin ve sebzelerin depolanmasında kullanılır. Bu gürmelemler, tohumların, meyvelerin ve sebzelerin depolanmasında kullanılır. Bu gürmelemler, tohumların, meyvelerin ve sebzelerin depolanmasında kullanılır.

Büyük çaplı gıda ürünlerinde insana zararlı kimyasal ilaç kalıntıları varsa bunda kasıt ararız.

Çünkü onların hasta yapma çansı yoktur, olmamalıdır.

0,10 niktaz olacağı öngörülmüştür.

Kınık Tarımsal Kalkınma Kooperatifi Başkanı Zinat Mühendisi Burhanettin Kuru'nun önerisi de mantıklı;

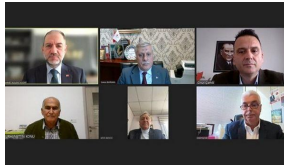
"Bireysel verilen destekler bizi

İstanbul'da düzenlenen konferansta, Borsası'nın Gönülleri Ürün Platformu'na yönelik de çalışmaları hakkında konuşan Başkan, "Borsamızın 1963'te Sektörler Konuşmaları toplantılarında bu ayarın ilk kez gündeme taşınması anlamına gelir. Örneğin alıcılar topkalan ürünleri, bu ayarın dışında, ihalede belirlenen fiyatı veremeyen Taram ve Örmeyen Bankaları'na devretmişlerdir. Bu ayarın, Gönülleri Ürünler Yardımcısı Doç. Dr. Yunus Bayraktar, Birleşik Kurumlar Gönülleri Ürünleri Örgütü (FGÖ) verilerine göre, Türkiye'de birimin 100 milyon dolarlık kullarının miktarı 2,22 kg

İken bu rakam dünyada 2,37 kg AİB ülkelerinde ise 3,24 kg. Türkiye Avrupa Birliğinin Gıda ve Veteriner Hızlı Uyarı Sisteminde bildirimlerinde son 4 yılda yüzde 61 daha az bildirim aldı. 2024 yılında 139 bildirim alırken 42'ü ürünün ailesi olduğu

Pestisit kullanımı tartışıldı

İstanbul Ticaret Borsası'nın düzenlediği "Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor" toplantısında, pestisit kullanımı ve tarımsal güvenlik sorunları ele alındı. Uzmanlar, bilinçli kullanımın önemini vurguladı.

İstanbul Ticaret Borsası tarafından düzenlenen "Borsa Medya İzi'de Sorüler Konuşmaları" toplantısında, pestisit kullanımının daha güvenli, halk sağlığı ve tırsal irdah izerindeki etkileri masaya yatırıldı. Online olarak gerçekleştirilen toplantıya ilgili konusunu İstanbul Ticaret Borsası Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kaşık yaparken, moderatörlüğünü gazeteci Celal Toprak üstlendi. Toplantıya, Tırsal ve Orman Bakanlığı'nda ve Kontrol Genel Müdürlüğü'nde Doç. Dr. Yunus Bayraktar ve diğer sektör uzmanları katıldı. Pestisid, pestisit kullanımı, pestisitlerin zararlıları öldürmek için kullanılan kimyasal maddelerdir. Tırsal ve Orman Bakanlığı'nda ve Kontrol Genel Müdürlüğü'nde Doç. Dr. Yunus Bayraktar, pestisit kullanımıyla ilgili önemli verileri paylağtı. Bayraktar, Birleşmiş Milletler Dünya ve Tırsal Örgütü (FAO) verilerine göre, 2015'te, birim alana doğru pestisit miktarında Avrupa ve dünya ortalaması arasında hiç bir konuda olduğuunu belirtti. Avrupa, Türkiye'nin Avrupa Birliği'nde ve Yeşim Çin Halkı Yunanistan'da birim alana doğru 3 ton yıldı ıyıda yüzde 61'lik bir düşüş yapılandığı dedi. İtali

[illegible]

Bülteni POLİTİKA

Pestisit kullanımında ne durumdayız? İşte o açıklamalar

Toplantıda konuşan Tarım ve Orman Bakanlığı Gıda ve Kontrol Genel Müdür Yardımcısı Doç. Dr. Yunus Bayram, Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) verilerine göre, Türkiye'nin birim alana düşen pestisit miktarında Avrupa ve dünya ortalamasından daha iyi bir konumda olduğunu belirtti. Bayram, alınan önlemlerin etkisiyle, Türkiye'nin Avrupa Birliğindeki Gıda ve Yem için Hızlı Uyarı Sistemindeki bildirimlerinde son 4 yılda yüzde 61 düşüş olduğunu ifade etti. Online olarak yapılan toplantının açılış konuşmasını İstanbul Ticaret Borsası Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap, moderatörlüğünü ise gazeteci Celal Toprak yaptı. "Tarımsal Ürünlerde Pestisit Sorunu ve Çözüm Önerileri" başlıklı etkinliği; Tarım ve Orman Bakanlığı Gıda ve Kontrol Genel Müdür Yardımcısı Doç. Dr. Yunus Bayram, Ziraat Mücadele İlaçları Üreticileri Derneği (ZİMİD) Yönetim Kurulu Başkanı Onur Çamili, Kınık Tarımsal Kalkınma Kooperatifi Başkanı Ziraat Mühendisi Burhanettin Konu ve İstanbul Ticaret Borsası Meclis Üyesi Emin Demirci konuşmacı olarak katıldı.

"Kontrolsüz Pestisit Kullanımı Gıda Güvenliği ve Tarımsal İhtiyaçları Ahmet Bülent Kasap, toplantının açılış konuşmasını değil, gıda güvenliğini, halk sağlığını ve ihracatı da ilgilendiren pestisit gibi zirai ilaçlar, özünde birer bittiği sağlıklı ilacı. Nitekim temel sebep, bilimsizce ve gereğinden fazla kullanılması. Üretkenlikten endişe ettikleri için, zirai ilaçlara başvuru insan sağlığı, ardından da ekonomi açısından büyük riskler oluşturuyor, toplam üretimin sadece bir kısmını oluşturuyor, devletimizin sağlığı ve güvenli gıdalar konusundaki hassasiyeti daha fazla bilgilendirilmesi ve farkındalığın artırılması da bu adımların çok açık olduğunu düşünüyorum. Öncelikle, pestisit yönetiminde, hasat öncesinde tarlada yapılması ve her aşar "Türkiye, Pestisit Kullanımında Avrupa ve Dünyadan Daha İyi Kontrol Genel Müdür Yardımcısı Doç. Dr. Yunus Bayram, Bir verilerine göre Türkiye'nin birim alana düşen pestisit miktarı bir konumda olduğunu belirtirken, "Ülkemizin birim alana düşen rakam dünyada 2,37 kg AB ülkelerinde ise 3,24 kg olarak aç

İŞ DÜNYASI

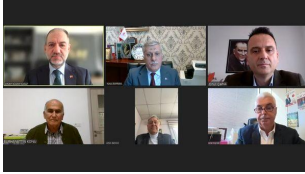
Türkiye pestisit kullanımında Avrupa'dan daha iyi durumda

İstanbul Ticaret Borsası'nın Güvenilir Ürün Platformu desteği ile düzenlenen "Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor" toplantılarında bu ay pestisit konuşuldu. Toplantıda konuşan Tarım ve Orman Bakanlığı Gıda ve Kontrol Genel Müdür Yardımcısı Doç. Dr. Yunus Bayram, Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) verilerine göre, Türkiye'nin birim alana düşen pestisit miktarında Avrupa ve dünya ortalamasından daha iyi bir konumda olduğunu belirtti.

Online olarak yapılan toplantının açılış konuşmasını İstanbul Ticaret Borsası Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap, moderatörlüğünü ise Güvenilir Ürün Platformu Başkanı Celal Toprak yaptı. "Tarımsal Ürünlerde Pestisit Sorunu ve Çözüm Önerileri" başlıklı etkinliği; Tarım ve Orman Bakanlığı Gıda ve Kontrol Genel Müdür Yardımcısı Doç. Dr. Yunus Bayram, Ziraat Mücadele İlaçları Üreticileri Derneği (ZİMİD) Yönetim Kurulu Başkanı Onur Çamili, Kınık Tarımsal Kalkınma Kooperatifi Başkanı Ziraat Mühendisi Burhanettin Konu ve İstanbul Ticaret Borsası Meclis Üyesi Emin Demirci konuşmacı olarak katıldı. "KONTROLSUZ PESTİSİT KULLANIMI TARIMSAL İHRACATI ETKİLİYOR" İstanbul Ticaret Borsası Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap, toplantının açılış konuşmasında pestisit kullanımının yalnızca tarım sektörünü değil, gıda güvenliğini, halk sağlığını ve ihracatı da ilgilendiren bir konu olduğunu belirtirken, "Malumunuz, pestisit gibi zirai ilaçlar, özünde birer bittiği sağlıklı ilacı. Nitekim pestisit bir sorun olarak ortaya çıkaran en temel sebep, bilimsizce ve gereğinden fazla kullanılması. Üreticilerimiz, mahsullerinin zararlılardan etkilenebilmesinden endişe ettikleri için, zirai ilaçlara başvuru. Kontrolsüz yapılan bu uygulamalar, öncelikle insan sağlığı, ardından da ekonomi açısından büyük riskler oluşturuyor. Diğer taraftan ihracat edilen tarım ürünleri, toplam üretimin sadece bir kısmını oluşturuyor, iç piyasada tüketilen ürünler de var. Biz, devletimizin sağlığı ve güvenli gıdalar konusundaki hassasiyetini biliyoruz. Ancak, bu konuda kamuoyunun daha fazla bilgilendirilmesi ve farkındalığın artırılması da büyük önem taşıyor. Bu noktada, atamızın gereken adımların çok açık olduğunu düşünüyorum. Öncelikle, pestisit denetimlerinin ziraat mühendislerinin gözetiminde, hasat öncesinde tarlada yapılması ve her aşamada tekrarlanması büyük önem taşıyor" dedi. "PESTİSİT KULLANIMINDA PAYDAŞLARIMIZ BİLİNCLENDİRİYORUZ" Tarım ve Orman Bakanlığı Gıda ve Kontrol Genel Müdür Yardımcısı Doç. Dr. Yunus Bayram, Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) verilerine göre Türkiye'nin birim alana düşen pestisit miktarında Avrupa ve dünya ortalamasından daha iyi bir konumda olduğunu belirtirken,

Türkiye, pestisit kullanımında Avrupa ve dünyadan daha iyi durumda

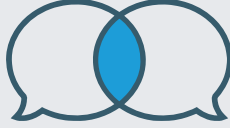
Sosyal Medya O 1 İstanbul Ticaret Borsası'nın Güvencü Ürün Platformu desteği ile düzenlenen "Borsa Meydanı'da Sektörler Konuşuyor" toplantılarında bu ay pestisit konusunda Toplantıda konuşan Tarım ve Orman Bakanlığı Gıda ve Kontrol Genel Müdür Yardımcısı Doç. Dr. Yunus Bayram, Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) verilerine göre, Türkiye'nin birim alana düşen pestisit miktarında Avrupa ve dünya ortalamasından daha iyi bir konumda olduğunu belirtti. Bayram, alınan önlemlerin etkisiyle, Türkiye'nin Avrupa Birliğinde Gıda ve Yem İhtisazı Yürürlük Sistemlerinde bildirimlerinde son 4 yılda yüzde 61 düşüş olduğunu ifade etti. Online olarak yapılan toplantının açılış konuşmasını yaptığı Bayram, "Gıda güvenliği, tarımsal üretimin en önemli unsurlarından biridir. Bu nedenle, gıda güvenliğini sağlamak için, üretim sürecinin her aşamasında, özellikle de pestisit kullanımı, büyük önem taşır. Pestisitlerin doğru şekilde kullanılması, sadece ürünün kalitesini artırarak değil, aynı zamanda da çevreye ve insan sağlığına zarar vermemek için önemlidir. Bizler, bu konuda sürekli olarak çalışmalar yapıyoruz ve gelecekte de yapmaya devam edeceğiz."

[illegible]

Avrupa'nın lade ettiği ürünlerin kaç Türkiye'ye giriyor? Bakanlık yetkilisi ilk kez açıklandı

Arırupa ülkeleri yasaklı pestisit (tarım ilacı) yasa limitlerin üstünde pestisit kullanıldığını nedeniyle Türk Arırupa ülkeleri eylem ediyor. 2024 yılında 139 ürünümüz ger çek döküldü. Kamuyunda Arırupa'nın ilade ettiğ i ürünlerin ne kadarının ci piyasaya sunulduğ u merak ediliyor. Bu sorunun yanıtını Tarım ve Orman Bakanlığ ı Gıda ve Kontrol Genel Müdü rü Yardımcısı Doç. Dr. Yunus Bayraktar, Arırupa, "139 parti ürüden ilağı gır gır verilen parti sayısı sadece 18 olup bu ürünlerin de yapılan analiz sonuçları, çoğunlukla ger çekler uygun olduğ u için verildi" dedi. Bayraktar, Arırupa'ya ihraç edilen ürünlerin ilade oranının binde 2 olduğ u da açıkladı.

[illegible]

**BORSA MEYDANINDA
SEKTÖRLER KONUŞUYOR**

TOPLANTININ TAMAMINI
İZLEMEK İÇİN
QR KODU
OKUTABİLİRSİNİZ

